

تعریف و توصیف از آن است. شود در معنی دنیا نهادین را اگر کسی که بلاغت فهم باشد بدرجه کمال زریه
 عالم بشکری عوینے سے. طه و لائیس از زیب گر شود. زرا عجاز عیسوی کند آرایش صنم به زیبا چون صبر
 در معنی طلسم و صنم لباس صائب سے انجمن یا قلم از چهره زیبا سے کسی. بدو عالم ندیم ذوق تاشا
 کے. رحم است بران قطره شبنم صائب. کہ نظرات زیبا و از رخ زیبای کے. زیبا روی خوب
 بر حسن و بلوی سے امر و وقت بچم آمد من سوی من. زیبا سے صبح از چہ بود از یار زیبا عدی من
 زریق موب زیوہ کہ جوہ حکیم تازے بدل دسیاب مرادف است زریق کردن کنایہ زریق است و ما بود
 کردن با مضطرب بقیار ساختن خافانے سے سہم تو قطران کند قطره شراب و زال. تیخ تو زریق
 کند زہرہ کستاب و سم. زریق بکوش رکتین کنایہ از گر در این کوشش عرسے سے چون اہل ران
 نکتہ سزاند گوشدار. زریق بکوش بریز جو تقریر میکند. زریقون بوزن بکون نام در حق کہ معنی و
 سمول اہلباست و نیز نام چک نوارے مشہور در ایران طرزا سے بود از چیک خوش صورت کردن. دیار
 جمع است از زریقون. زریق بستن کنایہ از کار عمده کردن مرادف رصہ بستن تاثیر سے زریق در عشق
 جو من کس تو اند بستن. من زریق زرم اگر خواجہ نصیر از طوس است. زریق در زریقین بجا زریق است
 برکہ سیکو و ذوق سے تواند زریق بست. زریق بکوش بجز مجہد تحت کہ مقابل فوق است دکا کہ
 داخل استہال کنند سے نظامی چہ کتیبہ زریبا بخش کنند. چہ اقبابا در کنائش کنند. و این بطلاق از
 قبیل است کہ گوید جو زریق کل میباشد و بیای معرفت او از باریک مقابل ہم زریق میانہ وزیر از میانہ کنایہ از
 ناتوان و زریقون انور سے سے اپنے چنان کہ دانی زریق از میانہ زریق. و زکا ہلے کہ بود نہ سلکت را ہوار
 کمال اسمیل سے و انکو نحو است قدر تر از فلک. کارش جو کار خادم زریق از میانہ باد. محمد اللہین
 بیلفاتے سے نامزد معنی زریق دل خون گرفتہ ان. زریق میانہ خوش نشین چون غم تست بیکر ان.
 زریق کن نام پر وہ سرود دکا ترا در نہ بہیرون گویند و بقول صاحب بران کو چاک زریق است نیز در زریق
 آورده نسبت بجا نغان زریق کن و زریقش کردینہ زریق کنہ بیک سرودت تو شک زریق بال عبارت
 از سر زریق بال کشیدن مرغان و روفت خواب کردن صائب سے در عالم خیال بہ است جا فضل تر
 بسیل بجز کل نہ. زریق بال را. زریق بستم بود کہ بر دینز کنایہ از منافق و دور وہ زریق بانی فارسی
 و جیم فارسی دستلہ کو چلی کہ در زریق کلان شبندہ و از اتبع نیز خوانند و جیم در تعریف کنہ مسج
 سے زریق کنہ چہ سازم بیان. کہ اورا بود زریق بچ آسمان. شقای سے میشود زریق بچ و ستارش
 کلم نیدار کچوار. کلم ظاہر مخفف کلیم است. زریق جاق مقابل باہ جاق طرزا سے در پاست خط جرائن شود
 زلف کو خواب. و قنادہ زریق جاق بود استیاد و را. طہوری سے تو غاب و از زریق دست چہ دست
 نشدست زریق جات. افاد عنان دل بستم. بجا جاق مراد زریق جاق است. زریق حلقی بجای ہبل
 سیلے کہ بر چاند زندہ دوی حلقی نیز گویند اثر سے بسکہ باشد باطنت با صاف از حرم ہوا. حلقی

چون ذوق از خویش جدا نموری + زیرکانه بکاف فارسی کسی که پائین تر از تخت کشته شد زیر مشق چربی باشد
 چرم دکاند که اوراق را بران که اشته می نویسند تا دست فرسود نشود و یکا از هر چیزی که زیر مشق کشته
 بران کار کنند مفید است بی برافغان مانده که + دل بود زیر مشق تا ماه + زیر دوزار بیای مروت
 با دوزم و باریک زیر دوزار اعراب العاطف و بجز از افراط و تفریط در احوال را گویند فسر که از خوش فکران
 ایران است و در عهد فرخ میر + بعضی خدمات نکالاسر فرزند شده رفته بود گوید که اعراب کرده نامه
 نویسم بسوی دوست + یعنی که در بحر تو زیر دوزار + جمال الدین سلمان که نامش بود کبیر من و فتح علم +
 کسر و قمش کرده نام دشمنان زیر دوزار + حافظه است بیاد هستی تو چو زیر دوزار شود + در دل در هیچ که زیر
 زیر شوی + صاحب سے برای زیر دوزار کردن نه شکیب + سبکفانی آن زلف تابدار است + کند
 وقت را زیر دوزار محبت خلق + کز دل تنگ مر است مصای که بر سر + زیر و بالا گناید از است که دوست
 با هم مباشرت نمایند زیر پر کفن مراد است در تیر کفن و زیر چرخه ماندن و زیر پاکشیدن پر که هم وقت
 خواب شیراز سے تا دامن کفن کشم زیر پاک خاک + یاد ممکن که دست زد امان بد است + ظهور سے
 سے چون کریم جا که جنید نامند + ماند زیر که غنم دان دل + حکیم سے ہمای تربت عشق جانور کند
 اگر چه بیضه فولاد زیر پر گیرد + زیر کردن سیاسی حالی است که سیاسی آدمی را در خواب گیرد بطریق که نفسش
 تنگ کند آن سیاهی را با بازی عبد الجند و کابوس دور فارسی فرنگک و کجا چو خوانند بلایان سے کشید
 آنچنان دست از سیاهی + که گوئے زیر کرد اور سیاهی + زیر سیاهی بودن و انج بشدن و انج صاحب
 سے زرتشی که بدمان دشت مجنون زد + بنو زیر سیاهی است و انج چشم غزال + زیر زرع ملحدن عکین
 ماندن رخصت سے زیر زرع زشت زنی ماند است گرز + بنی طرل شیوه بیدار میکند + زیر تازیانه
 کشیدن و شدن مولانامی نمسانی سے سوارہ میت کفم کشیدہ در جهان + عنان که اشته ام زیر
 تازیانه کشید + زیر لب و زیر زبان و در زیر لب کنایه از سخن و خند جهان و اشته گویند سخن زیر لب و تبسم
 زیر لب شبانے نگو سے ہر یوسفی که ساکن زندان نم شود + در زیر لب حوالہ بجاہ ذوق کنند + خواجہ
 جمال الدین سلمان سے زیر لب میدہم و مددہ کہ کامت بدیم + غالب الت کہ مار از زبان میدارد +
 کمال خجند سے زیر لب ہر چه صراحی بقدر میگوید + در دل نازک او جملہ فرد سے ایہ بہ بیان تو ام زیم
 رقیب + سخن خیز زیر لب بود + صاحب سے زد دست لطف بہان خواستن فزون طلبی است +
 کز دل زیادہ برو خندہ کہ زیر لب است + زیر جامہ از اردو این محاورہ است و سند در الفیہ کہ نشت
 زیر قلم آوردن و زیر قلم کفن و زیر قلم دانش در قلم و خود داشتن کنایه از نوشتن و ثبت کردن میر
 سے برداشت بیوان سخاوت قلم جوہ + تا نام کریمان ہمہ زیر قلم آورد + تا اورفت زیر قلم ملک
 شہر بار + بر نام به سکا لان کردن قلم کشید + ز قدر و مرتبہ دارد جهان زیر قلم + چاکر و اشته
 سیلان جهان زیر کین + زیر کین کردن و زیر کین کفن و زیر کین داشتن کنایه از سخن و محکوم کردن

محکوم کردن ایشاد فرضی سے بروی فزادان رنج دل دیکے فزادان رنج تن + از رنج دل و رنج تن کوئی جزا
 زیر زمین + مفیدے چشمت گزقہ زیر زمین روزگار ما + مانند حاتم است ترا نامدار چشم + زیر پا کے
 کفکش و این موضوع اہل نیت است و در ولایت دو قسم باشد یکے کفکش سپرد آن شبہ و دوم را
 سپردا و راستہ گویند وزیر پار کشیدن بار کرون بر چہرہ زلالی سے شتر وزیر باربت کشیدن +
 زینتگنے پس زانو طہیدہ + صاحب سے نیت آسان پنج با عشق تو سے باز و زون + قطرہ وزیر
 بار بحر سے باید کشید + وزیر مقراض کرون ترا کشیدن خسرو سے خطونو بید و وزیر مقراض
 کن + سپرہ خرد است و نہوش نیت ہنگام درو + زیر پا کے کشیدن بیجا فارسی با قرار آوردن
 کے را بے + ہوسیاست مثلاً دزدی باشد کہ از اعمال خود انکار دارد اورا بطالیف الجمل سخن بچا
 با قرار داند گویند زیر بایش کشیدم و نیز میگویند کہ وزیر بایش شستم تا از تہ کارش خبر شد مومن تاثیر
 سے بگو با مال مشب کردہ خون کرا دیکر + و گرنہ از حنایت میکشم این زیر پا کے را + زیر خاک سپردن
 و کرون وزیر خاک کرون و وزیر خاک کرون و خاک پوشش کرون معدوم و لاشی انکاشتن سلیم سے ز
 کے با خود زیر خاک جزقار دن نبرد + این سخن را اہل کوشش اہل دنیا میکشد + ملائستہ تہا غیر سے
 جدا ز ما دل بار از زیر خاک کیند + با بین ستم زدہ و در یک قرار تو ان کرد شیخ نیز از سے در خاک بلیقان
 بر سیدم زراہ سے + کفتم مرا تیر بیت از جہل پاک کن + کفقا برد جو خاک تمل کن کے فیقہ + یا ہر چہ
 خواندہ ہمہ در زیر خاک کن + درن پر لاشہ را کہ سپردن وزیر خاک + خالشی جان مجر و کز دستخوان
 نامد + زیر دامن پروردن وزیر دامن لکا + اشتن اول کنایہ از نوختن و دویم کنایہ از پناہ و اوست
 ظہیر الدین فارسی سے جہانجان ز تو اور در چشم آن دارند + کہ زیر دامن انصاف نشان نمہار سے
 آزا کہ زیر دامن توفیق پروردند + از گام و سر و چرخ بدو کے رسدالم + زیر کا سر قہی است از گشتے
 میرنجات سے کر فلک با تو ہم آورد و شود در ہر باب + وزیر کا سر بن و نیت کشش بوجواب +
 زیرہ آب داؤن کنایہ از فریب داؤن و وعدہ دروغ کرون خاقانے سے زیرہ آبلے داؤشان
 گیتے دریشان بر لیدہ + اے بسا بیل کہ در چشم کمان افشا ندہ اند + زیر سرہ زیر سر و وزیر سر
 بودن دواشتن و وزیر کلاہ کے بودن و درشتن خیر سے در قبض و تصرف کے بودن و قبل بر پا
 کرون قنہ و فساد بہر تقدیر ایشال این کلام جزو رواق عظم و بید او استعمال کنندہ اقا اسد اللہ حاجی ابراہیم
 نوستری سے کزوم چو سراغ دل کم گشتہ ز چشمش + کفقا بس زلف کہ وزیر سر اوست + تاثیر سے
 ہر شبہ ہر دل کہ رسیدہ است شکستہ + وزیر سر ان شکن طرف کلاہت + نغے سے باش خرابان
 دکار بہر است + شوخ درافتہ زیر سر است + صاحب سے گئے بر دل شبہ خون نیز نہ کا ہی پرانم
 ہیشہ کاکل اوقفہ وزیر سر وارد + کاکل چہ کند و در دستش ز قفا دکن + ہر فتنہ کہ می نیم وزیر
 سر اوست + اگر چہ زلف کشش اور کشتے از سر کہ پشت + کاکل اوقفہ با وزیر سر وارد ہنوز +

۵۰
 بر مایه های بی ذرات که در تن درج می شود و در صورتی که در مایه های بی ذرات
 قند و شکر است مثل شکر اندوز و قند و شکر اندوز و قند و شکر اندوز

عودنی سے تاج زرگر بودش فتنه از بهر خود است + فتنه نیست که در زیر نگاه نهد است + زیره بکرمان بر دن
 کنایه از کار بیفایده کردن از عالم کل بگستان بدون در بر بکران و قفل فل بنه و تان زلف و زرق کبیر اول
 در دور دریا بجه داخله اول فدا آخرت دوم قاف عیال در طفل ابن یمن سے در بهشت است هر که در وطن
 است + غمی نیست زلف زراتی است + تن زینک رست سعادت سلامت مانده بی شیرازی
 کله به به بسید نش چو طرے زیت + دیگر کس جتیا ج شستن نیست + زین زجه سچ و خانه و ساغر
 قدح هلال از تشبهات است صاحب سے بزلک از آغوش کرده جا تک + بدر کرده از سوار
 چون هلال زین تو + زلالی سے تان باه سیمادوش بادوش + هلال زین زرقص هر در خوش + قاسم
 بشبه سے جلو هیکر سمند تو و کلین میرخت + آب حیوان زکار قدح زین میرخت + آغوش
 تو روزی نش آغوش کسے را + صبا سے وصال تو یمن ساغر زین داشت + زین بر مرکب تک
 کردن رستن در گفن در پشت مرکب رستن و کاشتن و نهادن در مرکب نهادن و زین کردن در زین
 کشیدن و ساختن مرکب را در زیر زین در آوردن و در زیر زین کشیدن یعنی همیشه سوار حسن مسازد
 سمند فتنه زین + تا زمانه و عشوه هر سونش که پیدا شود + خواجہ جمال الدین سلمان سے بهمن پشت
 مرکب جم بر نهاد زین + مرکب بکر کجول بسیم زمین کن است + فردوس سے نالید و لغت اسب را
 زین کنند + ازین پس مرخت با یمن کنند + نظامی سے کر و می جواز نیکان کین کشید + سکندر
 کجا خوش در زین کشید + ملا عبد اللہ تعفی سے از ان پس جنت کنان کزین + نکاد کشیدند در زین
 سے سبز خاک آسمان را کشی صبح بود صل + زین زین بر نهاد از بهر همیشه زین + نهد نصف شکم زین
 براق فلک + اگر دقار تو بر پشت او نه بد زین + میر منوسے سے روز اول کو سوار کرده در میدان علم
 روزگار از بهر او بر پشت دولت زین نهاد + پس در زمانه تا نهد خوش + بر سپه خا بگاد و ستان زین
 در نجی که جاه تست بود دون قدر تو + کبار کا تو فلک مفتحین کنند + آینه روز و شب زین بیکر ارام + تا در تو
 مرکب اقبال زین کنند + بدر چاچی سے آسمان شکرش خسرو آفاق کنند + زین زرج جو بر صوفه اشقر کبر
 و اله بر سے بستم بر وال خوش لگامی + زین بزوس کجرامی + سرانا جامی سے جو خوش زین کند بر بار
 تک + بیالاک زین بر آمدن در پشت اسب بر آمدن و به پشت زین نشستن یعنی سوار شدن میر خسرو سے یکا
 بار او فرمود بستند + غلامش بر پشت زین نشستند + جو مرکب بهر زین سید بکنیز + براد مجور به پشت زین
 مولانا سے جرسه و ناز بیالاک زین بر آمده است + سوار کوشش من اچین بر آمده است + زین بر گاد
 نهادن کنایه از روان شدن و به سفر کردن مولوی معنوی سے شب ماه خرمین میکنای روز زین بر گاون
 نگر که راه کمکشان از سنبله پر گاه شد + زین بر گاد نهادن کنایه از رام ذربون ساختن انرا استاد
 فرخی سے زین بکرکان بر نهادی در میان همیشه شان + اندر آورد سے بلشکر که جو اشتر بر قطار قدرت
 در کرد لغوی است یعنی از خانه زین برود کے زمین اقمی زیت با لکسر در انش و آنچه بدان آرایش کنند

بنسند ذبا نطق و اذن و کردن گزین صاحب مستعمل از نو بهای جهان زمین تمام گرفت + شکوفه رو
 زمین را بسیم جام گرفت + نیند از زمینی در خاکسار سے دادہ ام + صفحہ تن را بافتن بخار + طغرا
 سے بہار آمد و زمینت بانع کرو + خزان ازین رکبہ و انوع کرو + زمینت کو زمینت فروزم صاحب سے
 نہ زخم است کہ زمینت فروزم فلک است + بفرود باطل افلاک نقطہ اشک است + طالب کے سے آتش
 عدل اوشده زمینت کوزمین + برجیدہ دست ظلم بساط ستگاری + زیور در برمان بوزن و کیر خیر سے
 کہ بدان آرایش خیر سے شود عموماً و آنچه از زر و نقرہ در اشغال ان بود خصوصاً وطن فقیر و لغت است کہ بیا
 مجهول است مرکب از زیور و رای نسبت پس زیب تبدل بہن زیور بود یا مخفف زیب و در وہ امور الا تو سے
 نظامی سے قبا سے دو عالم ہم در خند + وزان ہر دو یک زیور اند و خند + زیور دادن و زیور کشیدن
 و زیور بستن و زیور زون آرایش داون عثمان بخاری سے کوی کہ روز بزم تو از بس عطا سے تو + زیور
 زند رو کے زمین برابر ناب + سید حسن غزوی سے کشا و صورت دولت لشکر شاہ دان + جو بیت
 زیور اقبال بر عروس جهان + کمال مجتہد سے در میان گریہ چون بسیم ہے لو کمال + زور و یا قوت برو
 زیور سے خواہیم بست + ظہور سے از ان بادہ کش زیورم در سخن + کہ بر می بیاریم از ہر سخن +
 نظامی سے ہمو و او زیور کمر قندرا + سمر قند نے آنجان چندرا + یعنی تہا سمر قندرا الملکہ آن جان چندرا
 زیور بخور گرفتن بر خود آرایش کردن و سندن آن در لفظ شرم الود یا یہ زیور نہادون کنایہ از ایجا و نمودن
 زیور و سندن آن در لفظ سکہ نہادون بیاید و درین بیت کہ ہم از خواجہ نظامی است سے شب از ناف
 خود عطرسائی کشاد + جهان زیور روشنائی نہاد + کنایہ از دور کردن زیور است و میواند کہ درین
 مصرع نیز لفظ کشاد باشد پس برین تقدیر بنی قافیہ بر عطرسائی و روشنائی بود کشاد و لفظ بر تقدیر اول
 بیت ذوقین بود اگر کنایہ از بستن زیور است پس زیور نہادون از روشنائی عبارت از طلوع و ظہور گواید
 باشد و این قریب بمعنی ایجا و کردنت باب انرا انھا رسی راز گویا است بسیار خار کشر خیز
 از بجایہ نتواند فرود از غایت بیزگے دائرہ بازی غلیص خورد و بمعنی برزہ و بیفادہ مجاز است و با لفظ خایہ
 و در این مستعمل صاحب محمود نامہ سے راز خانی میکند با مرقب + ما چه غم داریم گویا می راز نہ است او
 فرخی سے کے کے گوید من جو تو ام نھیل و نہر + سبک خرد بود و یادہ گویا راز در ای + کے کے کہ راز در ایہ
 بر گئے نشود + کہ چرب گویان آنجا شوند کند زبان + زلالہ گدگ و ششم دندان اشک + طائر نطق
 سنگ از تشبہات اوست صاحب سے بہار شد چہ بی خشک ماندہ آسے ابر + خیر خود تو سے
 سنگ زلالہ بہ + جمال الدین سلمان سے گاہ بر دایرہ کل نقطہ زلالہ قد + گاہ آن نقطہ منقط خط
 ریجان ہشد + لبان لالہ و دندان زلالہ نیداری + بخون لالہ فرود بردہ زلالہ دندانست + زلالی سے
 نطقہ دست در زیر زنج داشت + زلالہ لالہ تخم یکاشت + طیر سے جو غم از کلو سوزی لالہ
 کہ دار و طباشیر از زلالہ + زرف کناہ با نفع ہار یک بین ثر زمین بود و مجهول حر است کہ در قدیم

جنگ میکردند خرد و سه رادوت ز زمین زن خار استگاف + پشت به پشت از پله روی مصاف +
 نریان با مهابت و غضبناک و اطلاق آن بر حیوانات غیر انسان آمد چون عقاب و شیر و قیل و کشتی و آژود +
 و گوز و غم میبخشد بر که ام و در فرنگ نه گور است استاد عمری سے ہی تانسوزد باب اندر آذر به کبر و
 عقاب نریان را کبوتر + جهان کبر و کنه کش از به سگالان + ملک شمس و زینت ملک بر خور + استاد و حق
 سے نہر اپیل نریان پیش کرد و از پس کرد + ولایتی جو ہشتی دبارہ جو حصار + باب اسین المہمل
صح الالف سابقہ حق پیشہ و با لفظ بودن و داون مستعمل میر خسرو سے لکہ دو طرح با فکندی از
 تماش سے سابقہ بندے + ساچمہ عجم فارس کے یکہ ہزار فلوس و پیکان و چاقو کہ بجا گلولہ و توب
 کدازند و بجانب خصم اندازند تا بسیار کسی از فوج غنیمت کشتہ شوند نعمت خان کانے سے ہا سچو نیزہ بسیار
 و برای ساچمہ خلی درست چاشمے + ساعت ساز سپہ مرادین چاچی سے صبح از بے صفت جس
 شہنہشی + این ستر جنگ رازر سنج ساخت ساخت + ساتھ روئے کنایہ از شرمندہ ظہوری سے پیش
 رویش بہت ساختہ روئے + جہد افوی صاحب این روئے + ساخن بجزیری و با جزیری و جزیری را بجمعی ہوا
 کرون سے غرور من نیساز و ہر صید زبون صاحب + بگردام خود کردانند ام صدار عقارا + دل مرا
 نمکہ کرم یاز میسازو + ستارہ سوختہ را این شہر میسازو + عقل اگر صاحب سازد باد امن کو مسازو +
 عشق بان بے نیاز سے یکشد از مرا + جناب خیر المذتین میفرماند کہ ساختن و کردن عبارت از بہت
 کوششی مقصود و محمل را عین محبوبی الیہ گردانند چنانکہ بگویند آرد در اخیر کرد و نقرہ را کشتی ساخت اما کانے
 عبارت از ان نیز ہست کہ ان شے ثانی را با این شے متعلق گردانند چنانکہ گویند اسب را زین بست و کمان را
 زہ کرد و بار چہ راز نک کردے زہ بست در تک بست والا حقیقت بہت کہ کفہ شود رنگین کرد و اپنی دوستی
 و نقش کردن و سندان در ضمن لفظ رو ساختن کہ شت ساختہ ترجمہ محمول است چنانکہ گویند این ساختہ
 است فوج نظام سے ترا بنیم از ہر جہ برد خست + کہ ستے تو سازندہ او ساختہ است + ساختہ
 رنگ کنایہ از موافق سادہ بے نقش و لہذا ہر مرد بے ریش و دشت و صحرا نیز اطلاق کنند سادہ مرد
 و سادہ لوح و سادہ دل و سادہ جگر کنایہ از فروم خفیف عقل بے نفاق استاد فرنی سے چون سخن خور
 گفتن ہمہ سادہ بے + چون نہر خور کے جسٹن ہمہ سادہ حکری + از سے سے ابر الیہ کفہ جو گوی در محط
 دست او + کفستان در مکتبی یا نہ زبانت را بکام + کفتمش جو کفہت ہر زدیہ کے سادہ دل ہر شے
 ز اہل کرم مفتی ز انبای پیام + سادہ روی و سادہ عذار و سادہ زرخ کنایہ از جوان بے ریش و
 سادہ شکر آمدی کہ ہنوز خطا بہت لب بر نیا ورده ہشد و بنا بہت لب شکر کفہ بے شکر یعنی لب
 بسیار آمدہ میر خسرو سے بس و نہ دہا کہ زتن برد تباراج + آن مور کہ کرد لب سادہ شکر ان شد +
 کمال اسمیل سے حریف سادہ زرخ باید اندرین مجلس + نوز با شد اگر ادبا و شین دارد + فیضی فیاضے
 سے آئینہ ز نقش سادہ باید + کان سادہ عذار رخ نماید + سدی سے کمی را جو سدی دل سادہ بود

ساده بود + که با ساده + رافاده بود + ساده با مجرده فردی تازست تقابل نفس باز دسته آن
لفظ نفس باز با بدست ده طور گنایه از آنست که در کتف ظهوری سه مروت ساده طور است که از آنست
خوب در کار تو کردیم + ساده خوان آنکه در خواندن کتف کند طوبیسه سنا بدل کسی که بود و نیز
بزرگشته زیاده شش را سیم رخیشمار و در برابر جان ساده + شش بر طاقس ترجیح میدهند در اول غم
خون ز پرکاره + ناله من بساده خوانی کرده + ساده بر کار بدون اضافه که که با صفت سادگی بر کار
باشد و اصابت به شیب باز که سوی من و خسته ران محرم می بینم غدار ساده بر کار ترا + ساده
کتابه از چرخ ظلس که نقش کوکب ساده است یا افلاک سبوحه که مقصدای شمس و القمر و نجوم سخوات
بامره در آن سیر میکنند و در رفت نمایند یا گنایه از زمین بس ساده گه او با اعتبار اصل بود چه اول زمین
لق و دوق بود و بعد به مشیت حق تعالی و گردش و ادق افلاک این صورت و اشکال را روان گوناگون بود
ظاهر گشت یا آنکه دنیا من حیث هی نه نیک است و نه بد و ازین هر دو پاک است و در افعال آدمی نیکی
و بی اقصاوت می پذیرد و در مزارع هر تخمی که می افشانند میروید یا گنایه از عالم ملکوت و جبروت باشد
که مجرد از اجسام است سار مکان کثرت و جوهر و خون چاه سار چشمه سار باد سار خاک سار خشک سار
خوان سار دیو سار سبک سار سنگ سار شاخ سار شاخساره میکده سار کوس سار گل سار
سار آخالص و دیره و اطلاق آن در غیر زرد مشک معطر نظر نیامده خواهد شیراز ساری که بر سر گشته
از غیر سارا چون با مضطرب حال گردان من سرگردان + میوه ساری که گزیده خورد خون عاشق آن
زیبا چشم + در نخواهد بود سوش عاشق آن شیرین سپر + سنگی را از چه پنهان کرد و ز بر حریر مشک سارا
از چه پیه اگر در طرف قر + مولوی جامی ساری که حاصل زانکه در گنایه گنایه سار سار
بر جامی ساری که چرخ ز غم تو در باشد آندم که کشید + گرد سار صفت مشک تر سارا + سار و چه بحیم
خار ساری که با چرخ ساری که مثل قهقهه بود و غلب که گفته روم است و چه در تعریف میوه خوش ساری
رقیسی را لوگو بخش عجم + جو سار و چه در دشت سار روم + سار هر چه گزاف توان نواخت چون سار و چنگ
در باب در مثال آن برت آنک سیرا نیک تمام سوز جگر سوز از صفات اوست و با لفظ بسن و زون
و دادن و پر و سخن و نوا سخن مستعمل نظامی ساری که سادت بمن رود بنمود باز بنوازند سار نواخت سار +
خواج شیراز ساری که ننی کبوتر قول و پرواز سار + که بچاره کازراتو ساری که سار + سار ساری که سار سار
و نواز ساری که سیرا نیک تر + چنگ بگذار قانون محبت سارده + سار سارا + دی ساری که فلک
فان نشد ز غم طبراق و درون + ز بجزان پیرا سار زوی بر تار می نند و کلیم ساری که سار سار سار سار
چنانکه بکوشش رسد نوازه عجبوت نوازه + ویرانی سار سار چنگ سارمان سار انجام چنانکه گزید
ساز و برگ سار و سارا انجام و سار زده چیزی درین در اصل وضع صیغه است که گاهی بلیغی فاعل مشمول میشود
چون کار ساز و ز بجز سار و چاره ساز و گاهی بلیغی مصدر مشمول استعمال می یابد چون کار خد ساز کاری که خدا

به اختصار باشد و مایه دست ساز نماید که آنرا دست ساخته باشند بر خسرو سه آمد و آورد و پیرا ساز
 قصه آرزوم با زرم ساز و خاقانی سه بر مایه که دست ساز ملک است و یا بکنت هم پسر نک است
 و ساز کردن یعنی ساخته و آماده کردن صاحب سه مدت مکرر وقت بهار آن تک است و آنچه در دست
 مکرر که سفر ساز کند و نظای سه جو زرم جهان کشتن آغاز کرد و برشته زدن رشته ساز کرد و کشتن
 صف مینه ساز کرد و زریخ از دوار او بن باز کرد و بزود نه دیگر آغاز کرد و که دار از جندان سپه ساز
 کرد و که آن را شمردن توان در قیاس و شماره را در اول آید بر اس و جو عول شب آیین بسیار کرد
 نه برودن مردم آغاز کرد و کشاورز شغل سپه ساز کرد و سپاهی گشاد ز سه آغاز کرد و ساز بود
 و باغ کنایه از تازه و خوش بودن و باغ است از سه ز شوق وصل تو در ایم و باغ من ساز است و می بود تو
 پرستند در کرد و دارم و نصیب کشت مراد از ماده بسیار و باغ از سه سلطت ساز و کشتن و تا اثر
 که نو کند دل کف دیر خوش آواز است و ولم همیشه برقص و باغ من ساز است و ساز کار و توانی بخاک
 گویند فلاخیر با فلاخیر ساز است و نفی آن بلفظ ناکند بهانه ساز از زرم ساز از زرم ساز از زرم ساز
 افسانه ساز. افسون ساز. بد ساز. بکاب ساز. پرده ساز. ترانه ساز. تسبیح ساز. تفک ساز. تویتا
 ساز. نیر ساز. کیمیا ساز. تیغ ساز. جاروب ساز. جار ساز. چاره ساز. جبر ساز. ججه ساز. چمن ساز
 جیب ساز. جفا ساز. خدا ساز. خدا ساز. خود ساز. خوشین ساز. خون ملایخ خیال ساز
 دستار ساز. دست ساز. زود ساز. زر ساز. زره ساز. زبرج ساز. زکریه ساز. زنج ساز. سیاهی ساز
 شبکان ساز. شبینه ساز. حله ساز. ساز دار بود و ساز کار و ساز کر مثله کلیم سه در ششم جو سه
 و باغ از کایت و از طبع ساز کار خود از ارکنیم و نیز از رضی دانش سه و باغ سیر بر اکنه کلتان بر
 هر سه سایه کل نیت ساز کار مرا و درویش داله هر سه سه زجت به چه طمع کرده که ساز گرایه هر کوش
 که چه توقع کنی شنوی را و با ز سه عیش مخور کنت تک حوصله است و فکر بیوده کن غم بطینت
 ساز است و سازند و ساز و ساخته و آماده و خواجه نظای سه جو بر مینه ساز و کنت کار و
 همان مسیره شد جو روین حصار و بین سازندی جانگیر شاه و برافزخت ریت زبای باه و فصل
 چنین خرم و ساز مند و خزان شدم زیر سر و بلند و در پسین بعضی از یقین برتند که تحریف است
 و صبح شاد و مند شیرین سحر و دال هله اما بنا بر نسخه ما نزد ادوات ساز کار خواهد بود و الله اعلم بحقیقه الحال
 ساز و بولو مرد و لسیان لسیان باز و دار باز نیز گویند درویش داله هر سه سه فزه در زرم اهل
 در ک نیت و بکس کن چون دمان بیوده گو و ساز کردن کنه بر کهر را و طمع خام کرده از ساز و
 بر خسرو سه سکد بقال تر از بود و جدول حصار است ز ساز بود و طوفت یزد سه سه خود
 اسروده پنج چال از ادایت و رید ساز و به طعوم روایت و ساز و باز مثله ساسی اسلام سه
 سپاه ساز و باز و با حاجت که بچو گردم باز و ساعت پاره از شب در روز و یعنی قیامت نیز

نیز آمد تا پیر سے ارستخو تیرا مارا چه باک باشد + بتو که شست بر ما هر دم نبرار ساعت + و با صلاحت
 مقدار دو نیم گز است + است و چهارم حصه ششبار روزی بود ساعت سنگین ساعت نحس و ساعت
 عقرب منکر و این خاص است از وی ساعت منسوب ساعت از عالم روز و کوشید و ما پند و سال و دو نش
 و اله هر دوکے سے مشتقی ز بی مردن هر ساعت باشد + روز کے کہ چو نے بود ہم نفس عمر + ساعت بارو کے
 مردم مبال مرغ سواد جمع و سمن + و بطورین + و کنارین + بر نور + از صفات مریم کا فور + شجر طوز بیضا
 شمع ماہی + سینہ ماہی نختہ علاج بلیستہ تجلی از تشبہات اوست علی رضا تجلی سے اے فتنہ بد در چشم
 شدہ فوج + حسن تو جو خوشید گرفت خراج + پید است زمین استین ساعد تو + چون سینہ
 ماہی کہ نماید از صبح + مفید سے کے دیدہ میکشایم چشمہ سارا ماہی + از ساعد تو دارم ذوق شکار
 ماہی + از جاک استیت میند جو حسن ساعد + از تاب رشک آفتہ اش بخار ماہی + شوکت سے ساعت
 از گرمی نظارہ ام آخر کہ جنت + آب گردید از لکنا ہم ماہی سمن تو + ز زخم مریم کا فور ساعد خویان
 جراحی کہ بیل و اشتم علاج نہشت + فطرت سے فیض از ان ساعد بر نور نہایت کسے + حاصلی
 از شجر طوز نہایت کسے + صاحب سے بی شک و شبہ شمع ساعد او + از دوفانوس استین پید است
 قیاسی میکنند این سادہ لوحان از یہ بیضا + تماش ساعد سمن جانان کس نمیداند + مفید بلجی سے ز رشک
 ساعدش در خون نشسته + یہ بیضا بزرگ پنج کل + عفری سے جو بر روی ساعد تہہ سر بخواب بکن را
 ربلیتہ ساز دستون + و در فصد کردن محبوب کفاند سے آن پیش کہ بوسہ و او بر ساعد او + از نختہ علاج
 شاخ مرجان رحبت + ساغر بقیع غن مجر پالہ و کوش پستان کل از تشبہات اوست صاحب سے
 عاقل نیم ز ساغر ہر چند بشورم + چون طفل میناسم پستان ما در عیش + و جید سے شکر خند کل ساغر
 صد اوشت + حریفان صوبی را صلاز و + عالی سے خوشتر است از می از حرف لب میگون یار
 کوش ساغر مالہ و در ساغر کوشم کند + و نام شہر سے در دکن قریب بیدر کہ سید ساغری منسوب
 بہ انت بدی سمرقند سے شکر خند اکثرت جو ارباب حرص و آرزو کا ہی سو سے بیدر و فکر ساغرم
 لیکن بہ نیتی بکاف فار سے نیز صحیح است زیرا کہ لفظ نہ سے الاصل است بنی چشمہ اب دور نیست
 کہ معنی اول از سمن معنی اخذ کردہ باشد ساغرم همان جام جم عالی سے از سایہ قد تو مرا نشا جو باک است
 مینا سے چین بود کی ساغرم را صاحب + در شکر تقدیر بیک روز جلا داد + آئینہ زانوی من و
 ساغرم را + ساغری تخلص شاعری کہ حاضر مولوی جامی بود جانا چند بعضی تذکرہ مذکور است و نام
 پوستے کہ بکینت شہرت دارد اثر سے فائدہ زاہد خرابہ بوست جامد من + بر آئینہ شود ساغر
 ہمیشہ غلاف + ساغرش کنایہ از شراب خوار ساغر کشیدن و ساغر زدن و ساغر نوشیدن
 و ساغر خوردن کنایہ از شراب خوردن خواجہ جمال الدین سلمان سے من خاکبای نکم کز خن دل ساغر
 خورد + تا ز دل ساغر ابروم بلبی آورد + یکلم سے در روز ابر با یہ ساغر نژدہ خوردن + یعنی بود

بر با قطره ای باران + زهر شیت کند دست بوس را کوتاه + آنجی می نشود انج ساغوزوشی + طهر سے
س زوم سکو و عشان بر جوش + عفریت نیروان تو ساغوزوش + مختنودی حق و توبه زن + از
ست شو ساغوزوب زن + تنها سے انش کل چون زرنگ رنگ و ساغوزند + بوی دوش زخما جام
چون مجرزه + تنها شدم ز آه سمیت خود کباب + کر عمل یار ساغوزشام بکشد + صاحب سے
نیت از خواند ز نشان بکس جرم یا + ساغوزیک بزم می باید مرا تنها کشید + سیر سگیم ساغوزو تسکی
حلام باد اسیر + کلشنی دارم کر زندان بنیاید و در نظر + ملاحظه سے خطی کر خطی یار و در نشان + همین خط
بود زو ساغوزکنان + ساغوزکشیده می کشیده انکه شراب خورده باشد صاحب سے از لاله بوستان
لب بعلیت می چکان + از جوش کل چمن رخ ساغوزکشیده است + ساغوز بر کشیدن و سبر کشیدن
و ساغوز تارک شکستن کنایه ز شراب خوردن بیکبار چنانکه از آن چیزے نمائند یا کمال شوق و رغبت خوردن
و رنگ می آید در برابر آنکه در کلسن سلیم + ساغوزے بر سر کشید بوش کرد و بچو کل + شوکت سے خرم کسے
که ساغوز حدت بر کشید + خود را ازین جهان بجان و کشید + طهر سے سے منحشر است با مال
خارج + ساغوزے بر تارک مستی شکن + ساغوز بوندن و ساغوز خواستن و ساغوز دادن و ساغوز گفتن بر زمین
و ساغوز نهادن و ساغوز شکستن و ساغوز زخمین و ساغوز تر کشیدن بر که ام صورت خواجه شیراز سے کنایه
دلم جو نچه اگر + ساغوز لاله گون بوید باز + ساق ماہن شتالک و زانو سوق و سبقان و سادق جمع
چیز است مثل شاخ که از اینندی وندی گویند چون ساق کلهادریا صین و آن غیر شاخ است و تنه درخت
لیکن که بجای ساق شاخ نیز استعمال میشود تا نیر سے قدم بر دیده ام کبک از تا عمر ابدیابی + بود چون ساق
کل در آب کل بسیار میماند + همینی اول بنای بقم نسبت کنند و کارین و بوردین و همین نیز گویند ماہی
و خیر ماہی صبح از تشبہات است پس در لفظ کارین باید سیف المین اخرج سے هر که ابروان و ساق
میظرافت و گفت + علاج را پیوند افتاده است شاخ بقم + فرید اول سے ساق تو مرا ز پا در لور و ز دست
بزرندیم بستون عنابی را + ندای سے بورین ساق و ساعد ترک است + ستاده بر سر با باده در دست +
بورین ساق بیم ساق بسین ساق بیگون ساق سخت ساق - سخن ساق - ساق عروس و ساق عروسان
قسی از آن شکل ساق که جوف آنرا بر از قد بسیارند و در روغن بریان میکنند بعد از آن بسته داخل نمایند
و ازین قبیل است کشت عروس رومی سے خایه مرغیت کافی نظایتر کند + خواجده ساق عروسان چاره
ضعف باه را + قبول سے هر که در عمر نخورده تن تنها آنرا + بشمرد ساق عروسان قدم همانرا + سلیم سے
کند از ذوق دست خود را بوس + دست بر کس سید ساق عروس + ساق نچه بوزن نچه چار باید که در ساق
بران در از کشند و آنرا پلنگ نیز گویند و این برود لفظ نهی الاصل اند زیرا که در ایران و توران خوردن
گویند که حالا در بعض جا اروج یافته و لفظ نچه نهی بجایی است و ساق نچه عبارت از دو جو بکمان از
چار جو ب آن طهر سے شود بند جو حراط جرخ بر که + از جو ب خشک تم ساق نچه سحر + ساق

ساقی بر ساق مایند طبعی در وقت پیا زون در حالت نرس ساق بر الیدن اما در وقت شدن ساقی
 در ترسگی گینت اثر سے قاده زاه خراب پوست خاموشی + بر ساق تیخ شود ساق سے ہمیشہ خلاف +
 ساقه کش در ترسگی کے کہ چون دامد بروس سوار شود یکی را که هم من و هم بالا کو باشد بیاسن تریا
 ار استه رویت او سازند در انبار سے شاه بالا و مجاز بر قرین و نظیر استمال کشند میر معصوم کا
 سے بد بیضا بساده خرابان + ساقه دشمنی نمی تواند کرد + ساقه دنباله شکر جاتے کیلانے سے
 ز ساقه در جناح ابکار فرج جو + عنان بخاطر قلب کا زار صبح + و آزار مایه دار نیز گویند ساقی
 کم کاسه ساتے کہ پالہ با حیات بستان بد فطرت سے ساقی کم کاسه می در جام کتر سکنه + پر قدر
 گویم باد صاحب سلامت بیشتر ساقی عرض نظامی سے زرد و از مکره ساقی عرض + قدم بر قدم
 عصمت انگذہ عرض + ساقه شدن حق او شدن حق مرزا بیدل سے حق بیشتر تو ساقه نشود
 از سما + پیغمبر حورشید کرد و عرق از سما خشک + سال ترجمه عام و محل بسند آن حرکت کیس
 اقباب است از نقطه اول برج محل تا نقطه خروج وقت در جوان از صفات اوست دام و سقے کا آزار
 تبار سے ساج گویند بیشتر در ملک ہندستان خوب آن در عمارات و کشتی بکار برند میر خسرو در صفت
 کشتی را گویند سالیان جمع سال دینے نزد نیز + ہر قیاس با بیان استاد فرنی سے زرد سے اپنے
 تو کرد سے ہی بانگ سال + بسالیان فراوان نمودر ستم زرد + نظامی سے جان زری کران زمین
 سالیان + ترا سود کس را بنا شد زبان + سال خورد و لب خورد سال در رسم خطان بود خطات
 سلیم سے گریان یا در و تیز قدم زخمیان + چون طفل سا کوزہ گریان خواب شد + سال و مره تاریخ سنج
 سے قسم دل چند غم سے پچا کا نہ است + تا چند با تم گذر و سال در مره تو + مقام سے قوی دلہ
 قید سے در دور یا ہار طرب رونیدہ + یارب زمانہ منتظر سال و ماہ کیت + سالی و سا کوزہ
 و سا کوزہ و سالدار و سال ویدہ و سال از ای گنایہ از کہنہ و دیرینہ نظامی سے پر سید کا سے
 پر سال از ہے + کفہ مرمت سایہ بر پشت ہے + شوکت سے عہد شباب رفت می سال ویدہ کش
 ساغر بطاق ابرو سے پشت خمیدہ کفص + صائب سے باہن سالان کن سے نوجوان کاوش کہ است
 انشی پوشیدہ در منز چار سالدار + وقت پر سے خاطر اشرف جوان تر میشود + نشاء دیگرہ +
 چون بادہ گرد و سالدار + تاثیر سے اتفاقے فرور بود سا کوزہ ما + و جب شود نماز جو وقت
 زوال شد + ہر دست چار سا کوزہ + بسمان سپہ را منردہ + عرسے سے چار سا کوزہ دو سرو
 نو خیزہ ہم نشناختے مینہ نیز + بلخ شیراز سے زرد بیر پیر کن بر کردہ کہ کار از مودہ بود کوزہ
 زندک سال + خورد سال + کن سال + جوہن سال + خشک سال + قحط سال + دیر سال + دیرینہ سال
 سپہ سال + سا کوزہ ش سیغے سے کرد سا کوزہ ش این طور پر سپہ سال + بن زمین خواہم زون

از دست او دستار ۴ ساله کنه و دیرینه و قافله ساکن پیشتر و قافله و حقه کاروان و سالار خوان چاشنی که
 که پتر کے بکامل گویند نظامی سے کہ سالار خوان حوز خوان آورد و خوشبهای خوش در میان آورد و
 خواب سالار جهان سالار روم سالار بسید سالار انور سالار آخر سالار جبریل است سال بر بوحده
 درختی که کیسالی برده و یکسال بر
 در شروع سال نواز عمر طبعی و درین روز جشن کم کنند خاص
 سلاطین و امرانغی سے گشت چون رشتہ عمر کوتاہ یعنی سالگرہ و انتم و این تسمیه بر آنست که رشتہ
 باشد که بر سال نواز مولود بران گره نیز تہ تا سابق عمر بران معلوم شود سال گردش عبارت از شروع
 شدن سال نواز جلوس میریزے سے زین مبارک سال گردش کرده ایام ترا جشن نوروزی پرورد
 و پر روزے خان ۴ در پیش گردش او نزل عشق حجاب بود ۴ برداشت او حجاب کسرت لغت تاج ارب
 تاج حجاب شرم آید بکوش او ۴ در جشن سال گردش سلطان روزگار ۴ سال دیندین کنایہ از کم گفتن
 سابق عمر آقا محسنی منیرے تا بکے از سال دزدین توان بودن جوان ۴ بخیر پیرے برو افتاد آرموی
 صاحب سے این کہن سالان کہ میدزدند سال خوشین ۴ کہند دزدانہ در تاراج مال خوشین ۴ سامان
 نظام و ترتیب سباب و بالفظ ساختن و کردن و دادن و عمل خانه سامان بسامان پر سیدین بطرز و گواہ
 پر سیدین خواجه شیراز سے بسامان نمپے سے نمیدانم چه مردار ۴ بدنام نمیکوشے نمیدانے مگر در دم ۴
 صاحب سے در انزال مسامان طوق نمیدانے شب ۴ ندادگر چه پروا کس مالک قاب من مہر کہ
 از تعبیل ایام بہاران اکہ است ۴ بچو گل برگ سفر سامان کند در زیر پوست ۴ والہ پر سے از لعل چلیبا
 زور آہ شب تار از رخ ۴ دان قامت دبو کرد سامان بہار از رخ ۴ نکاہی از تو گز سامان راہ آخرت
 سازم ۴ زیانہائے زعفرانہ بر من سود میگردد ۴ سامان دین سامان رفتہ بر کام مروت چہا سبب تکلیک
 رہی سے زین غای تو دل را فکر من نیست ۴ کہ سامان رفتہ را رو کے وطن نیست ۴ بکلم سے دین دنیا باہر عالم
 سوز و سامان دشمن ۴ زہرہ رامی با کہ از حاصل قمار ما پیرس ۴ سام سوار نام پتو کے چہ دستان و دستم
 سید اشرف سے بسکہ در مطلبش آمدت سب خوشتر ۴ در تلاش منصب میرا خری سام سوار ۴ سامان
 رسم معادت سلاح و سامان دیکہ میگویند بادشاہ سامان لشکری میندرا و ازان دیدن سامان و سلاح
 لشکر است برین جو بعض غلط و اصطلاح سلاطین نہد محکم گویند از سے دیدہ چند نیکہ سامان لشکر افلاک ۴
 بر نجوم طالع خمش نشہ ہر زعیان ۴ و بالفظ دیدن و دادن و زعفران مستعمل طور سے سے خوابن جب کہ خیل
 مدارا دندہ سامان ۴ تسخیر ملک ل تطاول حوالہ است ۴ سامان دہم نہ قطر سے خون خود صفا سکول
 لشکر دل بر سپاہ جسم و جان خوش غالب است ۴ عرسے سے پریشان دیدہ این فوج میدان مجازی را
 ز نام پوشش سبر کن کہ رنگین میدہم سانش ۴ بر صیدی سے چشمت ہنوز از صفت نرکان تقبل عام ہمان
 در زمین آئینہ بند سپاہ را ۴ سایہ پرورد سایہ پرورد و سایہ کشین کنایہ از کے کہ بنا ز نعت پرورش یافته
 باشد و نیز صفت خوار در ایگان خوار درین ما خوار معنی اول است سیدی عرفی سے سایہ پرورد و نعت

دسایه گسرون و سایه افادون و سایه انداختن و سایه افکندن و سایه افشاندن و کوهی و زون مرودت و سایه
 سے محمد شاہ بیت دیز و کرمطلع ایجاد و زخم زرخش خود سایه بر رخس ملی زود و صاحب سے محمد شاہ
 تو در پانچ سایه فکشن شد و کسر و زخم دیوار باغ سجود و صاحب بلند مرتبه چون سپان شود و بر زمین
 کوسایه کنه باغبان ما و میر خسرو سے نسبت مران گل وان شکوه و کسر خود سایه فشانم بکوه و کشت چوب
 ہند تقداز ماسے و سایه بریدم زہم چون پاک و اور سے سے چوسایه و دیدم از پیش روز سے چند و وز
 صحبت او سایه او حسند و امروز جو آفتاب معلوم شد و کوسایه پر تیاگ خواہر افکند و خوبخیر از
 سے بسپر تو سے کسر چون خاک شوم و ناز از سر نہ و سایه برین خاک انداز و طالب سے سایه
 زلف تو بر کف خاکی کفند و باد برین ناقہ چین فشانند و اثر سے با تو در حث درینست مصلحتیک
 سایه زرد چو گل از باد صبا لذت و سایه دست کنایه از فیض واد اود اعانت می کند سایه دستے گرم
 کتبی ای اعانت کند میر نجات سے نر میر خوابات یکرم و دسر مینا و نرکان تو کلف کند سایه دستے
 میر حید سے سے زود تیر کے نر عالم افلاس برودن و سایه دست تو اش کر کند نور سے و عباس
 قلیان سے بے اعزازت بر نیاید تیج توفیق از نیام و سایه دستے ز شاہ ذوالفقارم اردو دست و سایه
 دست کے گزمن فیض اندوز شدن از سے سید شرف سے درین گلشن بود تا محل تارش و کوفت سایه
 دست از چارش و تار بفرشانی و خستی مشہور در ہندوستان صاحب سے ہر کس حسن سایه دستے
 کوفت ہست و چون تیشہ دست در کمر بستون کند و سایه نقش کسی تیر و مجر زون کنایه از کمال بغض عدو
 تاثیر سے کفتم کہ ہر پیش خت رنگ رفتہ است و ہر جا کہ وہ سایه مارا بہ تیر زود و جرم طنز صحبت یارب گان
 بر سے چون آفتاب و سایه پیش را بر کجا مید بخیزند و وحدت سے میر نے ہر قبایع سایه مارا بہ تیر و این
 سندی باہلی سر ز باہلی آقابی و سید شرف سے آہن بت از کند زہ نقش بر سکہ بہ تیر و کاغذ گدوہ کند صف
 تصویر مرا و سایه بروقت کسی افکندن و انداختن و کردن بسر وقت اور سیدین و توجہ بحال آشدن نظر سے
 سے چون ابر بہار کسرم سایه فکشن شد و بر ہر بر دیوی کہ نظر کرد چمن شد و صاحب سے آفتاب بندہ کا
 بر لب باہم آمدہ است و سایه خواہی کرد کی ایسر و بالا بر سرم و سائل کف کند کے کہ از تکستہ سنی کا سر
 کہ ای ہم نہ اشتہ باشد کی ندیم سے ای وقتہ افلاک زہر تو کفبت و خورشید مر از تو سایه مانند کفبت و
 جز دفع ایجاد تو منظورم نیست و نوید سازیم تو یا شاہ نجف و صاحب سے غنی ز مال بحال است چشم
 شود و کہ بجرم ز صدت سائل کفبت ہند و مع الموحده کسبہ با نعم و حامی پہلہ ہرہ ہر عدد و شیخ
 بان گیرند و یاد کردن ندای بر ایباکی و با لفظ بسین ستم زلالی سے دل سمجھاوشی بر جلقدم بست و ہر شمار
 و سجدہ دار بہ ال و سجدہ روان و سجدہ در بود کنایہ از شیخ دالہ ہر سے سخن باجدیت سر مردان ہست
 تیز ہوشان بسنی سجدہ دان ادا دی و نہ کرد و چشم بسو کرد نیست و زود نہای شکے کہ یابہ جگر است
 صاحب سے فریب گریز از ہر غور ز سادہ دلی و کہ دام در دل داند دست سجدہ از از و زکر سجدہ شماران

شماران خدا بندگان و ... است بیگ حلقه کند از آنجا ...
 است بگذاردی ... کل رسید است ...
 بنو برآمد ... حسن بنیر کنایه ...
 نه رستان است ... شاهی ...
 کشمیرش ... مسیح کاشی ...
 قدر کے کنایہ ... مسلمان ...
 سبز آفر ... دورین بیت ...
 مراد اسپانی ... بطریق ...
 نیند ... یادون ...
 میر خسرو ... چور ...
 سے باغبان ... است ...
 بخت سبز ... چشم ...
 رقیب ... یارب ...
 طبع صائب ... میگشود ...
 سے چمن ... نیر ...
 سبزه کلکون ... عشق ...
 باشد ... کلکون ...
 از دست کی باشد ... دست ...
 او چون ... میازمی ...
 رخ است ... مزاجین ...
 چمن لا فوک ... مفید ...
 اتم ... علائقی ...
 سبز و سبز ... سبز ...
 جثمان ... عالم ...
 سبز ... از خط ...
 سبز کار ... کار ...
 خزان ... اکت ...
 پیشانی ... سبز ...

زمین بوستان بن رسید پس بگردید کنایه از نوحه در کشیده و سبک کردن نوحه در کشیدن بینه از یک
 نگاه طفت مر اسر فراز کرد و چشم تو سبک کرد چو بادام تر مرا و خان خالص سے خاطر است خرم از انزو
 که جو خط سبک کرده یارم و مرزا صاحب سے غافل ز حال طوطی شیرین زبان مباحث و سبک کرده ہے
 سخن سرگران مباحث و ز طوطیان شکنج باد رخ عار و سبک کرده خود اب را در رخ عار و سبک
 پوشش کنایه از زاهد دانی و سبک پوشان بهشت کنایه از حرمان و ملائکه سبک شدن کنایه از ظاہر شدن
 و سبک رفتن محمد قلی سلیم سے اسماں جزا زره اتحاد کے سبک نتواند شدن در کوی او و ملائکہ
 بخی سے سبک و بیدل پیش قدمش چون توام سبک شد و ماہنہ اران دل صبور میکند استاد کے و مرزا
 صاحب سے کو شوار از شرم آن صبح بناکش آید و شمع ترا نڈ شد از محبت درین قہاب سبک
 توام سبک شد و علقه از او کان صاحب و ترا چمن سرود که چار موسم یک قہاب شد و شکلی نشود
 سبک در چمن بیتو و با شک شمع زده غوطه ایمن بیتو و دینی نشود تا گرفتن حقیقت است چون سبک شدن
 دانند و تخم و شاخ دمانند آن سبک کردن متعدد طالب سے نشوخ بنام که گرم برکنے از جا و بر سطح
 جو اسبک کنم ریشہ خود را و ملائکہ نورانی سے هر که شد خاک نشین برگ در بے بد اگر و سبک شد دانند
 جو با خاک سبک پیدا کرد و در ویش وال برود سے تخم اسود کی از خاک سفر سبک شد و حبت وال
 بشت منی مسروری را و مرزا صاحب سے بیاد و جوش زده خون خشک من صاحب و نشد ز تربیت
 بحر شایع مرجان سبک و سبک شدن آب دمان سبب ویرانگی ز لکار بستن آن مرزا صاحب سے
 کے بدو آید دلش از رنگ زرد و سیاهان و روسیایا که مان شد در بخل ز مساک سبک و آبی
 که ماند ورت جو سبک میشود و چون خضر ز نیار کن اختیار عمر و سبک شدن تو در پوست کنایه از کوشدن
 اندام و نوزاد صاحب سے چون پوسته متزیر کس نوز سبک کردید و از پوست چون براد سراز
 شکر بر او و چون غمچه پوست بره نش سبک میشود و هر کس که کند بدل تنگ خود را و پوست
 برتن خضر از آب نش سبک شد و حفظ آب رو کے خود از آب جوان خوشتر است که سبک شدن آفتاب
 در مصطلحات نزدیک نوزد شدن مخلص گاشی سے لذت دیدن خط فاعل مشو و زود کرد و سبک کردن
 آفتاب و لیکن در بیت مسته سبک روی آفتاب است نه تنها آفتاب سبک شدن بخت و خیر شوکان
 حال راقم القدر ایام نمانده است چشم ترا و کرم گریه سبک شود آخر تا سبک شدن سبک کردن
 حرف و سخن مانند آن بر کسی نشستن و نشاندن سخن دمانند ان ملاطاف بر غنی سے کفرم که شود از کل
 وصلت جنم سبک و کل که عطا از کل تو شد سبک سبک و مرزا صاحب سے سینہ صافان سبک
 بسیارند حرف خصم و نیک را طوطی کنه آینه سیاه معنی و محمد قلی سلیم سے آی خوش آن روز
 که آن سبب ذوق سبک شود و هر چه میگویند که در شکن سبک و تب سوزان محبت که کش
 کرم و نگذارد که مرادوی من سبک شود و در معرعه اول یعنی نوحه شود در دوم یعنی بر کسی نشیند

سفینه دور چهارم به ناکیر و سبزه رستی و نیات و نیم کس نورس مطرا شاداب از صفات
 در سخن سخن گفت ابرو کے از شبہات اوست ملاحظا در مرت المقروح آورد و با پایا کبرو کے سبزه توبہ
 زاہدان در ہم شکست و در فردوس یہ گفته ثنای بہار پیرا کے کہ گفت سبزه را با نہای ششم غلطان سجہ گردان
 تہلیل خویش نمود و در فردوس یہ است در دامن کو بسیار اکر افش یا مین از بس بریکہ کہ بافتہ محل سبزه
 در بیچ طرف جای خواب بناقتہ و با لفظ رستن و دیدن مستمل خواجہ شیراز سے رسید فرودہ کاد بہار سبزه
 و میدہ و وظیفہ کر بسد معزش کل است و بنیدہ حسین ثنای سے سر نہند اگر از سر عجز بر زمین
 جو سبزه سر کشد تا سر فرقدان زندہ بحسن تاثیر سے در محل سبزه خفتہ بلبل عمارک خویش از رنگ
 گل سبزه خوابیدہ سبزه گانکہ قد کشد و در ہمان حال عمدہ گرد و تاثیر سے نیکو دارم سبزه
 گلزار شہادت آرزو سبزه خوابیدہ و انم تیخ زہر آلود را بہ سبزه لکہ کو بہ سبزه با مال شدہ
 بر زمین بہن گرد و مزاج صاحب سے خضر از سبزه خوابیدہ گراختہ است بہ شش شوق اگر در تہ پاسے
 تو بود بہ سبزه بیکارہ سبزه بیوج کہ قابل پیراستن در کنان باشد مزاج صاحب سے تلاش صحبت
 آئینہ روئے میکند شوق بہ کہ جو بہر اہلکاش سبزه بیکاز میداند سبزه زار از عالم لالہ زار سبزی
 مردوت و ترہ کہ آزار تیار کے بقلہ خورند و ہم بر دستار خوان کنارند چون ترب و پودنہ و جران
 ز کے نیم سے ندرم چشم بر حسان مردم باز چون کرکس بہ قناعت بکنم ہا بہر سے کدن پیاز امروز
 و بیتی قدر و قیمت بجا است و با لفظ داون مستمل سبزی فردوش م خواجہ جمال الدین سلمان سے با سایہ
 ات چہ با بہ سلاطین عہد را بہ ای کہ طوبی است چہ سبزی و ہدیہ بہ وجید سے مراد شوخ سبزی
 فرد شہیت یار بہ کہ سبزی فرد شد باغ و بہار بہ سبق با تحریک انجہ کردند نہ جان در سبختن
 و تیراندختن و جران و فارسیان نمی انجہ بطریق مراد است از پیش استا و خورند و بہر و معنی سکون نشین
 استعمال کنند بر عروسہ کبابی شد کل سے غمخوہ تو بکش صحت خود را بہ ہلیل دہ کہ سبق کیفیت بی الارض
 اذان کرد بہ خطاب بہ روح سے در سو او باغ و خط سبزه و اوراق کل بہ سبق داد کہ ابرو اولوی کنون بخین
 و بر نیقاس قبس سبق کمال ہمیل سے از باہ چہرہ ام قبس سبق برود نور بہ را کنون چو مار تندی کشتہ است
 پیکرم بہ و بیتی اول و با لفظ و شستن و خوراندن و در س داون و گرفتن و گفتن و داون و داودان و روشن
 کردن و روان کردن بہر در پسین کنایہ از یاد کردن و از بر نمودن کلیم سے زود رفت کند ہمارہ جہان
 اکہ بود بہ از دستان برود ہر کہ سبق روشن کرد بہ یغانای علوی سے بسن مالہ دم تا بخش اہل سنے
 چند بہ میفرستم قفس خود کلبتائے چند بہ ملاحظا و ترویج کر بلا سے وہ محل احوال زبان ووق
 بلقان باد ہمار سبق بہ ای سلم جزو استداد مردم جاہلیت بہ کہ درک سابق از علم خود سے بکو بہ
 صاحب سے کلمی من سبق از سبزه خود میکرد بہ پشت آئینہ در مانع کو بای غیبت بہ از صحت حسن او در
 سبق ہر کس بہ در ہر نظران عارض سبزه گردارد بہ مہری سے بے دیدم کہ در کتب سبق میداد استا و

نظر بر صورتش میکرد و منی رفت از یادش + طنزوری سے شور است کار کسی زین ورق به که از محو سینه
 خواند سبقت + دار هر سه سے خواند در درس کاہ بتیا بے + سبقت چاکا کریان + سبقت و سبقت
 بینی پیشی نیز آمده و با لفظ بردن و بستن و گرفتن و کردن مستعمل فلفلس کاشی سے زہری نفس سبقت منعم +
 کردن خوشی از حوص سبقت گزتم + صاحب سے مروت میت سبقت حسین از کواہ پروازان + و گزنا نام
 پیشی از کبوتر مترازد شد + شیخ شیراز سے تو در سیرت بادشاهی خوشی + سبقت برد از بادشاهان پیش
 سبقت خوان تحمل سبک با فتح و ضم دوم نقیض گران و منی جلد و شتاب مجاز است و با لفظ کردن و شتاب
 مستعمل سبک و سبک قرار و سبک سیر و سبک عمان و سبک جولان و سبک کاب و سبک کام موعود
 سبک عیان شود خود را بک عشق رسان + ازین چه سود که گشت جمل میجانی + خواجہ شیراز سے حرم
 سبک عمان تو در پیش آورد + این پادار مرکز عالم دارم + میر خجالت سے بنور خوشه او اذ بود کز
 شو قش + نفس سینه بق سبک عمان میوخت + پس اعراض سخن تحقیق برین شو حضرت شیخ سے
 سبک عمان نره کازت شوم + رکنین نشد بخون در عالم شان تو + که این لفظ در تربیت سبک سوار
 مستعمل شود چون نره رسان قرار داده جانکه در صرع و دیم است اطلاق سبک عمان بر نره درست
 بنامش صاحب سے زما حق کشکان پر داند از آن سبک جولان + نوز و دل نسبی را که بر لاله از رفته
 سخن دل بیتابان زین دست نی جنبه + اینیوج سبک جولان در پا گد دارد + جو که با د از ان قامت
 سبک جولان + چه سودا طلب جو یا رفت بگرد + جو با قامت نم فکر از عمر سبک جولان + که استادان
 ندارد تیر چون رفت از کمان بیرون + زیر گردن سبک جولان چه عاجزانه + میوان بر داشتن از خوش
 این مرد پیش را اندر نسیم ان زافت مشک افشان سبک جولان تراست + از صدف آن غنچه میراب
 خوش دندان تراست + بهتر نمی از جای میر و دول + سبک کاب جو بوی گل است محل + معنوم خط
 چون دم هیچ است سبک سیر + از دست مره فضل بهاران لب جورا + شد غنم ز عمر سبک سبقت +
 سنگین نوز و اب مرا این صده آب + آه کز قامت چون تیر سبک قراران + غیر خجازه خشک و کمان
 نیت مرا + سبک روان به با تکان + دم رفته + برستانه چو نعلین مانده قالیها + فروغ زند کاسے
 برق شمشیر است نهداری + نفس عمر سبک در ابر تراست بخاری + این قامت حمید + عمر سبک عمان
 تیر کشاده و کمان کشیده است + سبک سپاسک پی کنایه شخص بے تکلیف که بر لجا قرار بگیرد
 و طرا سے بت نوز شب سبک پی شده + سبک سر و کوه جانی شده + آنز لطف سبک دل سبک با +
 کیسوار دہزار سودا + میر علی شیرازی سے ز سنگینی جنبه پام از چاک + نیم چون شاعران اکنون
 سبک پای + سبک غیر کنایه از مردم حبت و چالاک که در سر انجام دلون کار متوقف نشود و اطلاق آن
 بر سایر حیوانات نیز آمده سبک است کنایه از جلد و شتاب در کار ای که بست کن صاحب سے
 شتوازی گران رسم سبک و سبمان + ربا نیت + ز دست بگرد چون جام میستان ربا نیت +

بابت چشم بد و روزگار کسان بکست تو باد که بخون دو جهان شرح نشد متفارش + اگر چون شنا
 از هر جا که دل را می کشد پیدا + همان زلف بکشدش ز سر و می کند مارا + کمان و دار با رو بکست تو نیز
 که زخم ناوکش بر منزهش از استخوان آید + سبک نژاد سبک سر و سبک کار و سبک سنگ و سبک قد
 کنایه از مردم فرود آید و بے تکین بے عقل و بی حوصله صاحب سه آره ازین شورش که ناز دولت بیدار
 از سبک قد را ن سبکین خواب بے پای کشید + بخار پیکش چون کرد باوار پای نشیند + سبک منزله
 که اوج اعتبار در نظر دارد + فردوسی سبک رشادی نایدخت + بفرجام کارانده آید درست +
 سبک بهت کم بهت تا غیره دست تهازین جهان برداشتن دون تهمی است + بهشت با برود عالم زن
 سبک بهت مباش + سبک بال و سبک پرواز صاحب سه جهان دل را کندار و کس از چشم قش
 که کبر از زنا بن است ثرکان سبک باش + در ساط من ز معنای سبک پرواز عمر + خواب سبک کنی چو کوه قات
 بر جاننده است + در ای که من عقل سبکال می بود + در یک نفس خون سبکال می بود + سبک ارانی
 کنایه از سبکی دکوز نه و شاید که تحریف سبک اندامی است و چه تا بخود وزن نهادی جوگر محبوسى جنس
 و در سر آب از سبک آرمیها + سبک روح و سبک طبع و سبک دل و سبک بقا کنایه از طریقت و آنکه جسم
 او در لطافت مثل روح شده باشد و در سیر و طیر مانند روح بود افاضی دانش + ان سبک و جم که میگردد جان
 در عقل + چو خون گرمی که گیرد اشتار او در نعل + صاحب سه سبکوان کند شوق سبک و خوش کران + در نبال
 اکتد منزل درین راه کاروان + معنی از لفظ سبک روح سبک پرواز است + لفظ پرواز نبال و پر این سبک
 است + ساتی از نطل کران سبک ل کن مراد + حلقه بیرون این دنیای باطل کن مراد + بر معنی سه
 و کسی را دل سبک نشدند بخ روز کار + آن سبک ل را خشتن می کران باید کشید + همواره بے سبک
 طبع و خوش ایام + با مطرب و قوال سبک است خوش آواز + سبک و حی کمال بے تعین و قطب الدین
 در شرح این بیت عرسه آید که سبک و حیش آید تکلم + ترا سبک بر نه بخرد کوشش اصم را نه بنوی من
 بلطافت گفتن آورده و این کل تامل است چه در بنی معنی ما خود درست می آید سبک سایه کنایه از زود
 زوال قریب الانتقال سبکبار و سبک و شش اکتد هیچ بار از خود آشتد بهت سبک است با تحریک برت
 مفارسیان سبکون استعمال نمایند سبک است کردن سبک کن کنایه از عاجزی و فرودست بودن
 سبک کن عاجز و خردن میر خسرو در مراح سه شیر بیم بوس براق جان + ازین و ذاق شده سبک
 کنان + بجام مردمان سبک مکن است + سبک لعل تو غویا بگست + سبک زدن و سبک زن
 میر خسرو سه کجند و گفتن باریک دم + نوکه بود خرد + بچه بیم + غیر ازین سو کفایت کن + سبک ازین
 که زنج می زند + اکتد در ریش سبک کنان + که از یار سبک زمان + سبک تا فتن تاب
 وادون سبک را میر خسرو سه سبک کین را چو تاب بولیر + در جگر خرم غلغله می شیر + سبک کین نام
 سلطان محمود غزنوی بے و گاهی اطلاق آن برهان سپر نیز کنه علی خراستایه نیت عجب از شوق و غیبت

ام سبکگین به عبده بفرق من کنه کرفسی یاز بکل به کمال نخبه سه چون نه از دم روز نکار و پهران به و اهل
 سبکگین زلف یاز با تم به سبک بفتح مشهورت و در و اما از اشار استاران کبر متعقن میشود شیخ آذری سے
 بر می خراب و بوسه کباب است بوی بار به برکن بسبک که آرد و بوع در سبکست به نام هر خرد و ساقا
 و سکه کل است بوی عود و بوسه بار به این سبک بود ارم باوه در قح و زیزار سبک به سبکوان بر خرد و
 باوه و دره ساقا تا جاکه در جاش کم به در در دن دل در آید در سبک و درش کم به سبکگستن گنایار نو مید
 شدن شراب بخین سبکگستن آخرین چهارشنبه محول است که شام آخرین چهارشنبه مشهبا و جراجبا
 بر لب بام که انده سبک که ناز بام انگنند و با یک بلند گویند بدانت در معانه شاپور سه آن سبک که
 ام سبک که زنده باده نوش به آخر راه صفر ز بام نمارم نکند به سبیل راه و برودت رفتار سیان یعنی وقت
 استعمال کنند بر جز عمو تا در آب شربت و قند و مانند آن خصوصاً با لفظ کردن و شدن و گنایار و گنایار
 اشرف سه که گویند عارضت از خط شدت کسب و سیاه به لبنت جراب محرم سبیل خوا به شد به عرس
 سه تمام خون شده ام نخت که که غزه دوست به بشاه راه شهادت که سبیل مرا به سدی سه شاید
 آرزو سه اگر سبیل کنه به تا شا کنان حیر نفس به بولوی سوسه سه در بر غم مجرم و قف کردت به سبیل
 کرده مادر بر نرابات به میر سوسه سه بر در شیون الله اش بر سبیل نیت به سبیل گشت بر اعدا او که
 است ده سه که کف ده کف و کفاده و نش به زمال جاه بر آرد کان کفاده سبیل به مع البیاء الفاکی
 بسیارش با لضم حاصل البصد سپردن و در عرف سپردن که را بکس بر ای ایهام و تیار و سه
 و با لفظ کردن مستعمل خواجه جمال الدین سلمان سه طریق نسبت بسیارش همان کردن به که سایه بر سر کان بان
 مسکون دار به جان بسیار سپردن که بی و کسی سه جان بنگان دوست بلالی سپرد و رفت به این شیوه
 پسند و کرنا پسند بود به سباس و سباس به لضم و بالکسر منت و لغی آن با لفظ بے و نام هر دو آمده لغی
 سه بجای سه شمار یک بقیاس به نوار نفس که بهار و بے سباس به سباس خدا کن که بر به سباس به گوید
 شنار و دیز و شناس به و خاب خیر المد قضین میفرمایند که بعضی از محققان گفته اند که سباس لفظ مرکب
 است و معنی ترکیب آن پس دشمن سبب جز بود که عبارت از سان و جان در کانت تا از مر که ام هر چه
 صادر شود مشعر به تعظیم و تجلیل منم باشد و با لفظ داشتن و نهادن و گذاشتن و معنی منت نهادن بر کسی و با لفظ
 داشتن و بردن یعنی منت گرفتن بر خود است بر سوسه سه بسیار دارم از ایند که گویند که شاد و شدم به بدین
 مایون بیت و برین مبارک کباب به فرود سه که امی تر از دیده آرزو شناس به که دیده زوید نش دارد
 سباس به لغامی سه چه باید درین نعت چشمه خراس به زبیر جو سه چند بر روی سباس به بیله کر زما
 و اشتند سه بر اس به میانی نهاد سه بر ایشان سباس به طیر الدین فار پان سه که بر غم نخبه سه بر من من
 سباس به کین خایت می نوح چون زعفران و چه نه کمال نخبه سه عقل نیار و نهاد برین سبیل سباس
 بر سر آرد کان منت و ستاد نیت به شیخ سفیر ز سه بیای که عاصی شود از ابر به در آتا و سوسه نیت بکر

بخت گير + نه است + خود سپاس + ترايم خانه زنده شش براسن + ابو شکره از گیس که بر او گذارم
 بر در سپاسه نه بکاشتم + دگای کسره اصانه را بنده از نه چانه درین قطعه نظامی سه بر نفی مردان پرورش نام
 خردن ترکند پیش این دو سپاس + جوایز و من نعمتی در زود + پاس از نوم چون نباید نمود + سپاه لشکر
 و فوج دورشت از صفات اوست و بالفظ کشیدن و راندن و گزایدن و شکستن سیف الدین سفرنگی سے
 سر سپاهی کشد اقبال تو میت تیغ + دشمن ملک + کج روان بل بها + نظامی سے جهاندارین زود بازو شنید
 سپه رازار من بیابل کشید + سپه راندن از زودت و ریابردن + کشادن بشیر در پا خون + نظامی
 سے کسی کو به تنها سپاهی شکست + بدین چاره شد بر عدد و جیره دست + جواز فوروزان را بایم کلاه +
 سوی خان و خاقان کرایم سپاه + مخفی ماند که اگر چه استعمال گزایدن یعنی میل کردنست لیکن از میت نه کوز
 یعنی میل دادن نیز صحیح می نماید سپه سالار و سپه کش و سپه دار و سپه در رئیس لشکر که امور جنگ با و مفوض
 باشد زلالی سے شغری از ان نام بر شغرت + سپه سالار را خوانند و چنین گفت + سپه کش گفته آفرزان
 شد + سپه آوردن لشکر و ایش + آخر سپاه + انجم سپاه + ستاره سپاه + ملک سپاه + سپه کبیر اول
 و شیخ دویم ترجمه خنده ترس که هر که ام بصم اولست سپه هزاره نوعی از سپه چهاره بسیار تو بر تو بودن بدین
 نام خوانند اند تا غیر سے هر جا که کثرت نمودار وحدت است + باشد سپه هزاره و لیکن سپه کتیت +
 سپه داری بالفظ کردن مستقل صاحب سے میکند بے برگی از آفت سپه دار همراه + حشمت شمشیر دار در نهرن
 از عریانیم + سپه کرک سپه که از پوست کرک سازند و این بهترین سپه است سپه روز طوطا در حقیقه
 فیض آورده که سپه روز از مار عادات انجم سپه را جهان حکم نه و خست که سایه اش را اند فایمی بر دم محبت بر کرک
 تواند فروخت سپه ستن سرور شانی نکلوه گر عاشقی لذت بکانت آرزوست + در جلوه گاه کشت
 کمان سپه میند + در ویش دگی سے چون پیش آید خد گش بر قفاندم سپه + تانیار و نوک بکانش
 سرازان سو بدر + رفیع دعا عطا سے که ام دران نگار به خوشبخت دبا که نه بند + زمره تیغ و رشوه خنجر
 ز چین ابر و سپه نه بند + سپه کشیدن و سپه بر کشیدن و سپه کشیدن و سپه کشیدن و سپه کشیدن
 کشیدن و بر رخ گرفتن یعنی مزا بیدل سے جو مطرب شود جلوه کرنا که ان + بکف از نسک و چنگ تروک
 سپه بر رخ نویسی که در زود + دل کست کا نجا کند و دف + میر خوسے سے زیم تیر غلامان
 بر فلک خورشید + پرو سے در کشد از ماه گاه سپه + طهور سے در رخ چه کشته سپه جنگ
 صلح است ز حیه چین بر چین + اسکول از جلبر سپه کشس + امین شو تیغ بر خط کش + طایر سے سے
 جواز مهرت سپه در سر کشتم بر رقم از کردن + اگر کشیزم را لو و بار دینت بر دایک + صاحب سے انبار
 مرد ماه تابان نیاید از میت + ماه از شرم جالی اد سپه بر کشید + اسمن شوکت سے جاکه خرم تیغ
 زبان میکند طنبه نباید زور هر خوشی سپه کشید + سپه بر پیش کشیدن و گرفتن یعنی میر خوسے سے تراز
 ستاره شمر و صفت چمن چون شوی + زمین شمشیر شمشیر ستاره شمشیر + سپه کشس استوار کتیه پیش است

از آفتاب سپر کرده و در مجره مکره پیرام اگر بوقت تو باز آمدی بکاک + حلقه کشه بگوش کشه پیش تو سپر +
 و نودی سے بر خصم پوشیده کسان چرخ و روزگار + در پیش او گرفته سپر راه و آفتاب + مغلی نمائند که پیش
 عمارت از کس است که سپر بر دوش کشیده در جلور و در آواز او عرف مند و وقت خوانند پس سپر کشیدن
 بسنی اختیار کردن این مثل باشد سپر انداختن و سپر افکندن کنایه از مغلوب و عاجز شدن و در محبت ماسخ
 نیست مزون اسپر سے در گلستان بچہ رو چہرہ تواند کشتن + کل که در پیش تو صد جا سپر انداخته است
 شیخ شیراز سے نہ ہر جا کہ توان تاختم + که جا سپر باید انداختن + سپر بر آب افکندن کنایه از برون
 شدن و فروتنی نمودن بیروزی سے اگر عشق در کس سپر بر آب افکند + من از فراق فکندم سپر پیش آب
 نغای سے فلک دار باہر کہ بندو مکر + بر آب افکند چون زمینش سپر + میر خسرو سے سپر چون بر آب
 افکند آفتاب + بر آوردند ماخ خود بر آب + سپر رکعت دو سخن کنایه از سپر استوار کردن بر کف فرج
 نظامی سے فرج جو دید آفتاب دست زور + سپر رکعت دوخت چون بر مور + جان زود و شتر زہ نمیشتر
 کہ در از نفس منع جانش کریز + سپر بر بافتن از عالم پرور بر بافتن شیخ شیراز سے سواران دشمن جو در باقم
 پیادہ سپر در سپر باقم + سپری بالکسر معدوم و با چیز تمام و آخر سے سنی در کشتن تا غیر نمودن طغراست +
 تا کز دیدہ ز خطیخ نکاست سپر + سپس مزید علیہ پس و یعنی نہیں پس تر کفہ اند در تقدیر اول سہ دیگر
 مزید علیہ دیگر بود میر خسرو سے در آنسو قبلہ حور کشید رویان + سپس حلقہ زود ز بخیر رویان + کمال اسمیل سے
 وصال را بکنیم زمین سپس کو باہر عمر + فراق او ہمہ دوراہ انتظار نہاد + کسبہ دانہ معروف کہ اگر بر آید دفع
 چشم بر تش ریزند اندام با لفظ بر تش نشستن و نہاد و در نختن و سو سخن و در اندک استمل ملاحظہ سے صبا
 میدواند ششم سپند + کشد تش حسن کلہا بلند + کلیم سے چون کلیوہ در آید بر آید کند + کسبہ آبلہ
 سوز و دم بر خاک و داغ + نظرت سے نوبہارم از گزند دیدہ بد این است + تا سپند ششمی بر تش کل رنجتم +
 صائب سے قیامت است در آن سخن کہ عارض او + زمی فرورد در ز دستار و سپند + ترا کہ شیراز
 سے سپند کے کو بر تش کہ دار و کار و باری خوش + ہر کس را کہ بر خاطر زہر دگر بار است + خالص
 سے ماتہ سپندی کہ بر تش نشیند + باہا ششمی بسیار ششمی + سپندان کلمہ اول تم ترہ تیزک و تھی دیگر
 دست کہ بر آید دفع چشم زخم میوزند مزید علیہ سپند و این غریب است حکیم کنایه از کاشی سے زور و توجیح
 ششمی + در تش تیز چون سپندان + سپر ترجمہ فلک بخت باز + حقہ باز سپر شناس کنایه از
 نجم دکان میرزوں سے سپندہ ہم من و بسیار کس شیند سپند + ہم سپر شناس و ہم از ستارہ ششم +
 گزر کے بھلک بر شود زور سے زمین + ستارگان مجاورا شود فرمان بر + سپر ہستان و سپر لوال
 و سپر مرتبہ در صفات بلوک و امر و عظام استمال کنند سپید نزد بعضی داخل الوان نیست کلمہ غرض
 رنگ گویند سپند سہل نیست و نیز کنایه از حالے چون زمین سفید زمین خالی از گارت و چشم سفید چشم خالی
 از زور و کف سفید شخصے کہ سبب کشندگی در کف سبب کشندہ باشد بے سفید و سپید و ندان سفید

وندان سفید. دیده سفید چشم سفید. ریش سفید سپید بالا کنایه از صبح کاوب چنانکه سپید پیمانجام صحیح
 سپید برگ نام گیاهی در آن تعلق یافته است سپید پر بر دو بای فاد کے در بران کسروی لشکر بزرگ
 که از آذربایجان بن گونید سپید دست کنایه از موسی و کسنجی و جوافر و سفید بنے جان کے سفید که گذشت
 سپید کاسه مثله مقابل سپید کاسه خاقانے سے وہر سپید دست سپید کاسه سنت است. و مشک
 نجوش رہنے ابن ترش میزبان. سپید رود نام رود خانه از آذربایجان که بر دیلمان و کیلان گذرد
 سپید روی درو سفید کنایه از شکفتہ رود سرخرو سے علی قلی خان اعظم بن حسن قلیخان شاعر و سفید رود
 باشیم چون بر حشر. که تیغ غمزد او سنج روز سبل است. و وحید سے دائم دلم زیاد کنویان سفید روست
 مانند میزبان که ز همان سپید روست. میر خسرو سے سیاہ روی خورد آباب ویدہ ششم. و بصف مردان
 خورد اسفند روست که مردم سپید کار کنایه از منافق دور و کمال اسمعیل سے با سپید کار کے از حد عبود
 ابر سیاہ کار که شد در زمان برف. و نور سے اگر ز رے تو بودی برویم آورد کے سپید کوی
 گردن هزار روز سیاہ. و ز سرخ روی توفیق تست ز خورد. سپید کار و سپید کاسه چرخ پر روزه سپید
 رسته ہند مانند لبتان افزود که ساقش چند برکش سبز و سپید نامہ کنایه از معصوم و بیکناہ مقابل
 سپید نامہ و لاد بر کے سے والد سفید نامگی از من بوج حشر. و فارغ کہ اشت فکر سیاہان کجا مرا سپید آب
 و سفید آب و سپید اج و سپیدہ رنگی کہ از اندر سازند و بہترین آن کاشوریت و بالفظ زدن و کردن
 مستعمل تزاری قہستانی سے صبا سپیدہ و بلونہ گرد بر کل سیب. و نقشہ بر زود سپر بچو کسب ز آب جو
 خواجه جمال الدین سلمان سے بر عارض نسیرین جو زند صبح سپیدہ. و کلکونہ کنہ باغ رخ لالہ استان راہ
 عبداللہ تعنی سے چنے کے سیلے زند علاج راہ. و چر تجاج ہند سپید اج را. سپیدہ دم و سپیدہ دمان
 و سپیدہ صبح سپید کہ پیش از طلوع صبح پیدا شود نظامی سے سپیدہ دمان کہ سپر کود. و رسانہ
 خورشید شد را درود. و دیر عطار و منش را بخواند. کہ بختری زہرہ داند فشانہ. و کلیم سے قبل
 سفیدت کہ بنیاد گزند. و شد نعت بلند ہر کجا دیدہ کلند. و چون شاہ جهان بر آید کسے. و سپید
 سفید از سفیدہ صبح بلند. و از بنجا معلوم میشود کہ بر بدن بنے سوار شدن و دیدہ کلندن معنی نظر افکندن
 ہسم محاورہ است سفید چشمی بنے و بجا کہ مستحباتاثر سے علاج حص قسطن بر شوہ توان کرد. و
 سفید چشمی ز کس تو پتا زود. و سفید گو سے بے پردہ گوی و اعظ سے صبح مرگ خبریدہ و بیک
 ترا. و سفید کوی آید پردہ کوش است. و سپیدی مقابل سیاہ و نام علی کہ در چشم پیدا دیدہ و
 معنی ترجمہ بیاض است سپیدی بر نفع موجدہ رسانند سپید بہر دو معنی اما معنی دوم خود ظاہر است و معنی
 اول از بخت کہ سپید چشم فرل جیای است از عالم نامہ بر دیا بر نظامی سے سیاہی و غالب عجایب
 سپید سے بر چشم شمایان. و بعضے از مادہ بر بدن توجیہ کردہ اند سپید شدن و سپید اھن کنایه از
 ظاہر نمودار شدن و سرخرو کشن و محترم گردیدن سپیدی کردن و زدن و زدن مثله سپید کردن شدہ

بیان کنایه از چهار بخارا درون بسند آن حدیثان سپید زون گذشت. مع الفوقانی استوار
 با کسرت وقت واقامت میر خسر و سه نه بزبان ترک گشته پویش و بخورد حد ترکستان ستاوشن به کسرت بکاول
 و فتح و دیدم گرفتن و حیدر درین بار که یک کلاه بسند و بود گرم بازار داد کسند و ستاره و خرد و غبت
 و طالع خوب ساکن نزدی سے بودی جو آفتاب مرگ ستاره و بید چشم بروی توراہ نظاره به رفیع
 و روز به بخت اسکن کیت و هر جا که ستاره است با اوست و نام سار سوزن ستا محفت ستا زان
 نوازنده آن نظای سے ستا زان بر اور و بانک سرود و سرود نوا من ترا ضد درود و دینی اول شیع
 و دنا ای سکار از تشبها ت اوست و نیز کنایه از اشک مخلص کاشی سے در اول برانج باشد از دیده میر اود
 ز شاه پاره دارم چشم تاره باری و فیضی فیاضی سے گردون شب در روز بکیش و سوار ستاره
 خار پایش و زلالی از زبان روز با شب و که چند ان روی ترش و تند کوسے و که دزدان ستاره
 کند کردی و جمال الدین سلمان سے ز سنگ گدا و شمع سپهر اچ خلل و زبا و نایب شمع ستاره چه زین دن و
 ستاره و بنا که دار و ستاره و مدار کو کی که خط طویل بد بنال داشته باشد و طلوع آن موجب فتنه و کجاست
 است چنانچه در سال هزار و یکصد و پنجاه و هفت پیری که از شمره دوم ذی حجه تا هفتم و نهم محرم شریفه کور
 طالع بود و بدرین ایام در سو او عظیم دلی نادر شاه از ایران آمده باستیلای تمام قتل عام کرد و بر ملک
 معروف شد ملاحظه در قره طی آورده که ستاره و مدار از من خود بفرار و سے ندید کنایه و مدار سے
 از ساکنان فلک خوابشینه در و جدید نوشته سے به ستنش و مقام نهمه سور و بود از کوب و مدار طنز و
 صائب سے ز حال گوشه ابر و یار تیرسم و ازین ستاره و بنا که دار تیرسم ستاره صبح بهار
 کو کبکے که در بهاران پیش از طلوع صبح برمی اید و بنایت بران و خوشنماست عرق و فشانے و خلد یاد
 در یاب و ستاره ریشک صبح بهار را در یاب و ستاره زمین طلق که بازی کو کبک لراض خوانند
 و آن چیزیت چو که زمانه نیزه بران که تو بومی باشد و آنرا بهندی ابر ک گویند ستاره جدول چیزی
 در از آن چوب یا این که حکم مطر دار و در جدول کنشی بکار اید و تنها ستاره نیزه نمیمی آمده شرف
 سے بساق قلم جدول آن بکے بهیل و درین راه بودش ستاره دلیل و زمار سالی طالع تمام دنال
 است و ستاره ام بفلک چون ستاره جدول و سدی سے لاجرم چون ستاره است بود و تواند
 که کج رود جدول و ستاره قلندران کنایه از آفتاب ستاره پشانے نوعی از ایش این را
 شوم پیشمارند دور شور راج اشرا و اربع است ستاره و ندان در اسکا محمولیت بر مغزی سے
 دیدم برده آن کنار خد انرا و دان ادخ ستاره و دنا و ستاره هر دو ستاره سپاه و ستاره
 چشم در صفات طوک سنبل خواجه جمال الدین سلمان سے ایستاره سپاهی که ریح حکمت را و فرغ
 قبه هر تو غزه غراست مدینا سے ایستاره سپهر که اسمان کبود و زبار علم تو قامت شفق و شکست
 سنده شمر ستاره شناس کنایه از مخم فردوسی سے ستاره شبر کفت کای شبر یار و نمایه کیتی

کسکی پادار ۴۰ ستاره شمرده کن با از غیب بیدار بودن چرخ سر و سه برده ۱۱ سار و دیده که بر چرخ ستاره شمرده
 جان من غم سفر کرد و کجاست ۴۰ ستاره تا فن دور کشیدن بسنی خواجه شبر از سه ستاره و چرخ
 ۴۰ مجلس نشد ۴۰ دل رسیده مار در فتن و نوش ۴۰ سعدی سے ۴۰ کاشش زبوشندی ۴۰ می تا ستاره و طنبه
 ستاره فشان کناره در شک فشان صاحب سے چشمه جوزشید را سر اشهاد ۴۰ هر که بنی رخ ستاره فشانش
 ستاره رختن و باریدن بسنی کمال خجده سے رحمت مردوت و چشم بیدارم ۴۰ ستاره باغشیاں در از می دارد
 کمال اسمیل سے ستاره جان ریز و از چرخ فرود آید که امرو ز از شاخ اخضر شکوفه ۴۰ ستاره در پیش کنایه از
 طالع خوب در پیش مخلص کاشی سے بر رخ پستی اقبال خویش چاره دارم ۴۰ بر تبه کم نیم در آسمان ستاره دارم
 ظهور سے سے بلند بستی نوش منم دارد ۴۰ کے ستاره مگر در تبه آسمان دارم ۴۰ ستاره سوخته کنایه از
 مدیر و اختر خری زردی سے هزار داغ دل از هر گلر خان دارد ۴۰ ستاره سوخته عشق صد فشان دارد ۴۰
 صاحب سے ستاره سوختگان این انداز دوزخ ۴۰ سوخت است هیچ افشے دو بار بسند ۴۰ ستاره زبرد آوردن
 کردن کاری که ممکن باشد در پیش آسمان زمین آوردن چاک که گذشت مالک زردی سے مگو که تیر سو ایت
 آه مظلومان ۴۰ ستاره بی فلک را زبرد آرد ۴۰ شستت بضم اول در دویم سکون در دویم فتح فوج
 صغیری که کشف گران در وقت زشت کردن هر لطف کشد درین محاوره است ستام برابر با دون
 آریسته کردن اسپ را ستام و ستام با کبر ساز اسپ را گویند میر حسرو سے بر صد هزار خوش ستام که بر نهد پس
 بر هزار پیل عمارت ز کیند ۴۰ ستان بهشت خوبه طالب سے بدان کون و کفل در حین جام ارستان افتد
 بحوض نام او غسل جایت می توان کردن ۴۰ محل کزت در انبوی چون آستان و طبلستان و الد هر سه
 سے خاک در پس مدت فرجوان ۴۰ آدم ز تو گشت آستان ۴۰ شفیقستان ۴۰ شامستان ۴۰ جنتان
 بنفستان ۴۰ سبستان ۴۰ خالستان ۴۰ شرفستان ۴۰ اولستان ۴۰ نرستان ۴۰ اثرستان ۴۰ اکلستان
 نستان ۴۰ بهارستان ۴۰ نکارستان ۴۰ خدستان ۴۰ چمنستان ۴۰ باستان ۴۰ نهالستان ۴۰ کوستان ۴۰ آستان
 نستان ۴۰ فکستان ۴۰ بیارستان ۴۰ پرنستان ۴۰ جگرستان ۴۰ جبینستان ۴۰ نرستان ۴۰ خطرستان
 غمستان ۴۰ خوالستان ۴۰ خالستان ۴۰ دیرستان ۴۰ و مستان ۴۰ رخنستان ۴۰ زمرستان ۴۰ زمستان
 مالستان ۴۰ زمستان ۴۰ سحرستان ۴۰ بکنستان ۴۰ مکرستان ۴۰ سنگن ۴۰ خلدستان ۴۰ ولستان ۴۰ نیکنان
 نظرستان ۴۰ نهیدستان ۴۰ نستان ۴۰ حفرستان ۴۰ جاکسن و مان چه حضور بسنی شکفگی و خرمی است
 چینستان ۴۰ شورستان ۴۰ شوقستان ۴۰ شکرستان ۴۰ نمستان ۴۰ دستان ۴۰ عشقستان ۴۰ بکومستان ۴۰ می
 شکارستان ۴۰ نرستان ۴۰ گورستان ۴۰ کورستان ۴۰ شکافستان ۴۰ زخمستان ۴۰ شوقستان ۴۰ شترستان
 همستان ۴۰ بشهرستان ۴۰ نام حانی ۴۰ کافرستان ۴۰ یوسفستان ۴۰ عشوهستان ۴۰ غرستان ۴۰ غزستان
 غرستان ۴۰ محطستان ۴۰ رعلستان ۴۰ کمرستان ۴۰ استاک ۴۰ با کبر شاخ و رخت ۴۰ بعضی قید نورستد نمازک
 کرده اند علی خراسانی سے پرورده چشمه فیض است جو طوبی ۴۰ انطبل طرب بر که بر درش ساکن

دستانه چون طاق شان در پیشان

استاک است ، استائش با کسر حاصل بلعده ستون قفای سے استائیدگان جلودار کاہ و ستائش
 عرفیہ بر بزم شاہ عمتائشکرانکہ کے رابستاید عرفی سے ایانکہ در ایام ستائشگری توہ صوفی
 شمر و عیب کہیا نے دم را پستروش چیزی کہ استجورت بدان کنسند سلیم سے جو کل از ہر طرف
 چاکے گردوار و گریاتم ، زرد سوئے جو صحر استروشم نیت و لائم ، ستل تکبیر اول و فتح و دیم بر کلم
 نوشتہ اند لیکن ہمیں ازیں بیت فوجی زردے مستفا و میتود سے سیکو چون زکون آب سے ، کہ ز خدام
 موج خورہ ستل ، ستتم مقابل وادہ بلفظ دیدن ، و در آشن ، و گردن ، مستل شیخ شیراز سے انرا کہ بجا
 تست ہر دم کرے ، و عدر پس بنا کہ نہ میری ستی ، صاحب سے خود را عشق کم ز خود سے ستتم کن ، و
 آئینہ نیت بر کد خود ستتم کن ، و قفای سے چہ باید خود پر ستتم و آشن ، و ہمہ عالم آن خود را ستتم کن ، و
 نصیر الدین محمد ہا یون بادشاہ سے ، و ستل کہ جفا تیو عالم علم است ، و ہدزی کہ ستتم نہ بیم نہ تو ستتم است
 در کی سے بروز کار تو ہر دل کہ بود و خون شد ، ستتم تو کردے و نیت نصیب گردن شد ، ستتم خانہ
 ستتم ہا و گناہ از دنیا ستتم زدہ و ستتم کنش مظلوم شیخ شیراز سے ، ستتم گراہی بر تو زول ، و زند
 سوزا و شعلہ در آب دل ، و طائستہ تہا نیر سے ، حجاز اول بار از رخاک کشید ، و باہین ستتم زدہ
 و یک فرار توان کرد ، ستتم کیش و ستتم اندیش و ستتم ستتمکارہ و ستتم پرور ، ستتم ستتم
 ظالم میر نجات سے در شنگ است عرق ریز و کوہ بر ما ، و کل ششم زدہ گردید ستتم کترا ، و کلیم سے
 پیش نازین دوران ستتم پرورد بود ، آسمان ز نیکنہ بہ اختر بود ، سیغے بدی و صفت اوز یک بہر
 سے کار او کشتن و تاراج اسیران شدہ است ، کہ رقیبان ستتمکارہ چند است اورا ، ستتم طرف
 سے کہے کہ در پردہ ظرافت ستتم کند دین فعل را ستتم طرفی کو بند وادہ ہر سے حسن ستتم طرف
 یار سے ، و عشق است و دے کردہ کار سے ، ستتم نریک کے کہ در ستتم گردن شریک بود ، و دیکر سے
 ستتم شریک عفاہی مدد کار یا ، و بیازاریاست در انتظار یا ، ستتم شکن گناہ بند اول عرفی
 سے ز ہی ستتم شکنے از حدت عدلت ، و ان رحمت کون دکان شو و شیرین ، و جناب خان از زور
 میفرماند سے ازیں بیت منی شریک ستتم کردن غیر سے بشخصی مستفا و میشود ، بعضی بنی ظلم بر شریک کا
 خود کردن سے آرنہ لیکن بر آں سندی باہر انہی کلامہ ستور بان ، باضم و دلوہ مجہول انکہ تیار اسپان
 کند از عالم ستربان و دلبان میرغزی سے از جان گنشد قیصر و جیہاں بندگی ، و بیست ستور بان نو سپان
 تو ، ستون شدن ساعد سکار شدن ساعد چاکہ آدمی را اورا ست حیرت و توجیب دست زریز
 ستون میشود منظوری سے کمر عد حسن کرد ستون ، و کوسر بنیہ عشق آید برون ، ستون زریز
 دست و ستون کردن دست را بر ضرر سے باران انشک خانہ مردم خراب کرد ، و ستتم بوز زیر
 ز نخذ ان ستون شود ، و ذاتی صادق یک سے بستر اکنہ بیار جنت بسیار ، ستون سر کند
 اعجاز حسنت دست کسی را ، ستون کردن باز در بہت کردن باز و رفت کشیدن کان اسیر

در ایام ستائشگری توہ صوفی
 عرفیہ بر بزم شاہ عمتائشکرانکہ کے رابستاید عرفی سے ایانکہ در ایام ستائشگری توہ صوفی

بہترین میگرد باز سے طبعین می شکست + تا تو اینہا ہی دل نوز کمان ماند است + سستی زن عقیقہ کہ غیر از
 شوہر خود بگیرد نظر شہوت نہ بیند و در نہ دستان زنے را گویند کہ سہراہ شوہر مردہ خوشین باز نہ
 بسوزد از غایت محبتی کہ با او دارد و آنرا غیر حسناست + عقاد دارند امیر خسرو سے خسرو اور عشق باز سے
 کم ز بند وزن باغش + کز برے مردہ سوز و زندہ جان خوش را + صائب سے بخوند وزن کے
 در عاشقی مردانہ نیت + سوختن بر شمع مردہ کا رہبر پروانہ نیت + ستیزہ ستیزہ و ستیش بالکسر خجگ
 دیکار و با لفظ برون + در اشتن + و کرون + مستمل شیخ شیراز سے یکے برویہ پشاکر ستیزہ + بدین سپرد
 کہ خوش بریز + نظامی سے خرمند آن نیت کز رای تیز + کند با خداوند قوت ستیزہ + طالب آستے
 سے ز سوز عشق تو ہر دم سمنہ سے بہا ہی + ستیزہ بر سر این منت استخوان دارد + باطل ستیزہ ستیزہ جو
 ستیزہ کر قریب یعنی و جمال دارد کہ ستیزہ جوی بجم تاز سے باشد سے باطنوری ستیزہ جوی باش +
 با کد چشم با و شاعلط است + صائب سے ناز بہانہ جورا بر کلف نہا وہ + پشرم ستیزہ خرد خاک و
 خون کشیدہ + با قرکاشے سے + صبح ستیزہ گرچہ دار + خبری رخی در چہ دار + ابو طالب کلیم سے
 بیاد و دشمن غالب + ستیزہ گرے + کسی کہ شکوہ زبید او آسمان دارد + مع الجیم التاری مجاہدہ
 با نفع و تشدیدیم جاناز و با لفظ اکلدن واقادون + کشیدن داند + سخن مستمل حکیم زلالی خوانداری سے
 ز شفق تا خشک نثر از و داعی تر شود + صبح را سجادہ بر خون نران انداختہ + صائب سے متلی مجاہدہ
 تقوی سے بدوش انداختے + نذر کاری ہم جو بردوش سے باید رفت صلیب از پارہ را خانی سبک کن جو
 را + تا تو نے بچو کف سجادہ انگن در اب + خواجه شیراز سے کہوے یکدہ دوش بدوش میروند
 امام شہر کہ سجادہ یکشید بدوش + شرف سے یکم در سجدہ طے راہ ترا نقش با + ہر قدم سجادہ
 محرابی ام اتادہ است + سجادہ محرابے جاناز کے کہ بصورت محراب بقند جانچہ پیش ازین لفظ
 گذشت سجادہ بان گناہ از سفرہ و دستار خوان سجاف بوزن خلافت پردہ یا آنکہ نعت پردہ کہ بر در
 آویزند در میان انہا زجہ ہند و پارہ از سجاف گویند و عوام سجات زیادت زن بعد اسین
 خوانند این خطاست زلالی سے سجات منش جا ک دل چاک + کر یا بش نکات کچ افلاک +
 سجادہ در رفعت اقلیم تعبیر تو نائت کابل دور کارستان موضع از حواف خراسان کہ آن وطن مصنف
 کتاب نہ کور است و در رشیدی عرب سکادند کہ کوہیت از سینان چہ سک دوران بسیار بودہ اند
 سجادہ سے کتابیت در علم قرارت کہ دوران علامات اہ فاق نقطہای طلا کہ آمدہ سجادہ سے
 کردن و شدن مصحف کنایہ از نوشتن و نوشتہ شدن مصحف شریف و آب ز محسن تا نیر سے
 از جا کلکل شود چون از رخ خوب سنج + مصحف خوشخط و خارش سجادہ سے شود + شرف سے
 خواہم آن رخ را از نقش کوسہ کلندی کنم + مصحف رضارہ اورا سجادہ سے کنم + سجود و سجدہ

سجده با کسر و با فتح فرستے کردن و سبزه زین نهادن و بعضی از اهل ایران بضم خوانند و وجه آن ظاهر است خشک
از صفات دست و بالفظ و دشمن و دادون و کردن و بردن و آوردن و کشیدن و چکیدن و پاشیدن
و در کردن بستن صائب سے کنیم که سجده بران بستان کنیم و در خاک بکنیم ز خجالت سجود خویش دیده
من نیست که نالیستد رخسار تو که سجده از دور وار حقایق ابروی تو را اسیر سے مادم سجده از سجده
خجالت بردن ایم که سجده کوئی وفا یعنی عبادتخانه خود را او حدالین نور سے سے بزرگوار خدی که طبع
دستش را بهی نماز بود سجده اردکان و شکفت کرکنین ترا در قبول مهر چون بوم بزم سجده طاعت
بر دگر به شیخ شیوار سے کرا و میر و پیش نفس سجود تو و پس چرا میر سے دست جود و ظهور سے
عشق آمد و سیرغ ربا شد کس ما از چیه کل سجده کشفه خاوندس با سنجو کاشی سے بر بود اوس محرم
راز کهن شود و نه هر که بت سجود کند برهن شود و یزمن سے سے ساره سجده بره طلعت میر ترا زمانه
بوسه و پاپی سیر ترا و ز نور طلعت تو هر شب آفتاب فلک و بی سجود کن طلعت میر ترا سجده
باصلاح کشته کبران سجده است که در وقت کشته گرفتن کنند میر نجابت سے شاید از خراگرای بر افلاک نبی
سجود صدی چیه جو بر خاک نبی و کج کل کسرتن و تشدید بقا که شرعی و فارسیان با حفظ کردن در زدن بر
استمال نمایند نظامی سے شب و معذرا ا بی زتی و کج کل بر زده کا تمی امی و داله بر و کور معنی هند
سے بر جس بھر عبوی و زو و بر حمت قوی نفس کج کل و سنجو کاشی سے مجنون نماز من دشوار راه راز
از نقش پانوی کج کل کرده میر دم و کج کل خانہ بضم و جیم جاره شراب خانہ داولی است که سچی بود و این
بنا بر قرار و ترک آن که بعد از کلمات متفرجه الف و بعد از مضموم و لو و بعد از مکسوره یا می زلسند یعنی پس
سے تارت محل و بر سچی زدیده ام و از خون دیدہ است شراب جکیه ام و مع الحار المصلح سحاب
بفتح بر بهار سحاب کف و سحاب نوال کنایه از کریم و جوهر و سحر با کسر فسون و بر چیز که دریا ان لطیف
باشد و اب از صفات است سحر طلال کنایه از کلام فصیح و موزون و نام ششوی املی شیرازی که بدو کج
خوانده میشود سحر تان بنون بعد للوحده کنایه از خوشنویس سحر بیان به کما سے بعد للوحده و کج حال
و سحر بود و سحر ازین و سحر مند و سحر سنج صائب سے کج کل می شه مذکار دولت طوار زلف
از خط سحر ازین خالیت دیو افس بنوز و میر خرد سے باشد ازانه نشد و کم سحر سنج و پس فرود رفت
قلم رانج و دید شه نیز سحر مندی او و بست چشمی ز چشم ندیسه لو و نبات خار من از تر سحر شربنی
روان سحر دران دیار بر بند و عرفی سے نم اشوبیان زید و طبع سلیم و بنوا طهر نام سحر بے تعظم
سحر با تحریک زبان سنج زار مع و سحر که با کج پای ظاهر شود و مشکوفا از تشبهات است و در سنجی
است و در سحر خیز و سحر خذ و سحر تان و سحر گاه و سحر کالان و نیز معنی طعام که از ابار کور گویند
و این مجاز است از عالم چاشت و شام یعنی طعام چاشت است و طعام شام با قر کاشی سے سحر یاد
تو خون جگر خرم ناصح و که مدزه دارم دست بود و خوردن و ظهوری سے ظهور حدیث شکر خذ تو

نور عین گوشت تو + ملی ده که از مال الکی لیس نه هم از شام شد سوختریش + کام از لذت نبت شکر تان
 گفت است + در گرم زوشام سحران کشت است + و گاه پیش از خوردن صبح وقت با دم نیز از دور وقت
 لفظ گاه مستدرک میشود چنانچه درین مطلق صائب سے محبت از زمین خرد صدق لب لبب + از غیب شام
 بهم صبح گاه نشه + آدمی بر جوشه حرص جوان میکرد + خواب در وقت سحر گاه گران میکرد + و خوابی نزدی
 که احوال آن در تذکره نصیر آباد مذکور است ماه تمام درشت برود تو لاف حسن + زود وقت بگناه بود خنده
 آفتاب + و ازین مستفاد میشود که دشمن بجای زدن هم آمده جاتے گیلانے سے قحان بلبل وقت سحر گاه
 جاتے بدل نالان شہیا + علی نقی کره سے وقت بگناه زحل دعا + بر سپه شمشیر خون زلم + اشرف
 سے ولبرم وقت سحر که بد زمانه رسید + صبح شفق او خوشترین سفید + مع الخیار المبحر سخاوت
 و سخا با نفع جو از سحر و دنا ب از صفات دست سخا و زرد سخا کثره سخا و بر او سخی و جو از زرد
 خاقانے سے زسخا و زباید از عالم + میر مزی سے ای سخا کثره زندی که هر کو ساعی + از شمشیر خود نشه
 سخن کثره شود + ای سخا و زرد که ناشه گوئی سخن + و ان سخا چون سخا از خود میزان کنه + سخت با نفع
 درشت دنا ظالم صائب سے بروی سخت تران کثرت را دشمن کردن + بهر اوستے تلاش نام باید چون نکلین
 کردن + و بخیل و تمسک کثیر بسیار ز غیر سے دوزن کردن و سنجیدن در نمین شمشیر نظم نیز آورده اند
 نظامی سے سیر و سر پر و ما و تاج و تخت + بخدا که از آواته سخت + نمانے سے دیکه تیش اگر نحو ای
 پخت + یزیم جیل اگر نحو ای سخت + سخت دل و سخت جان کنا به از میهر و سنگه لی کلیم سے عیب از نبله
 سخت دنان نیت رفتی + اینچو به سحر گاه جو می غیر نیت + مودر سخا سفلی سے شهبای میهر که ز نیم
 زنده ایم + مارا سخت جانے خرد این کمان نبود + میر خسرو سے سخت دل را دین لطف چه سود + بار
 ابرو میره الماسی + سخت بچه کنایه از تمسک و بخیل میر خسرو سے از سخت نچه زرتشا ز کمر خوان + پیش تو
 آنکه جواهر زکان کشد + سخت بازو و سخت ساق و سخت پستانه سخت زور کنایه از زور
 و توانا میر خسرو سے ز سخی که ز درومی سخت زور + شمشیر را و آخر کوشش کرد کور + سکندر که می نازد از سخت
 شد از سخت پان جنین سخت تر + بر رسم جا گران چون سخت ساقان + مکر در لب بد گاه خاقان +
 سخت رو کنایه از مردم درشت دنا بهوار سے تا بروی سخت ما صاحب مودکانش قناد + تو به کرد از سخت
 روئے سیله استادا + زلالی سے فرارش در در شسته سخت رد بود + کو اکب برزه سوهان لوبود سخت
 پیشانی کے که در غایت جرات و بیباکے باشد صائب سے اینچو ابرو سے سخت پیشانیست بهرین
 چه کجا زدم گفتار است + سخت چشم شوخ و بیجا میر خسرو سے حسب دعوی کرنی لاف کوی + زیر ک
 سخت چشم محبت گوی + سخت استخوان کے که نسل سے سخی کشتی دنا ای مودت بود نفا می سے دلجو
 تو نزد سخت استخوان + شکینده دزور مند جوان + سخت فزا اشاره بانست که از جمله اعضا سے
 جوهان صبح جو زردی نور سخی غ غظام نغوا نه رسید هر گاه که نثر استخوانها مودت سخی بود اعضا سے

اعضای دیگر که از شان ایشان سخن باشد در سخن بجهت خواننده بود یا آنکه محل سخن و طباع صورت قبول معانی
 و مانع است و چون بیست و نهمی بر حسب عدم قبول طباع صورت دارد و میشود مراد از سخت مغزی سخن
 نشیندن و گفته کسی با درنداشتن باشد نظامی سه چور و سان نمی کشش سخت مغز و فریبی نشینند از نیکو نه
 نثر و کشیدند سر که تا زنده ایم و باین عهد و پیمان سراکنده ایم و سخت باز کسی که در قمار بازی
 دستهای تمام داشته باشد تاثیر سه شد و چهارم سخت باز که در قمار بازی و هر دو عالم را با و در اول
 با هم و سخت و سخت سر ظهوری سه نهان حضرت و بدن زبان نرمی است و بجاست سخت سر بهای
 سنگ بر دل طور و سخت جوش و سخت گوش و سخت کشتی هر کدام معروف مولوی جامی سه شدید
 از نیکو کسی سخت کشتی و زبان کردیم سوان در شسته و بر خور سه بران تن که زود خجرت گوش و
 روان شد سرش پای کو بان زودش و نظامی سه از ان تشن خانه سخت جوش سه کسی جان برد کو
 بود سخت گوش و سخت کلام مرکب کیش سخت بر آورد یعنی زور بر آورد و در موارد آن کیش از پیشین
 است و از اهل زبان به تحقیق پیوسته سخت کیش کسی که پذیر نقل را بطرف خود توان کشید یا آنکه گمان سخت
 را بکش و نهمی کیش کسی که بر سرشک تشنگی و سرادگر را صبر تواند کرد یا آنکه نهمی کیش آنکه جان او از متاع
 بگذر نشود و سخت کیش آنکه تن او تحمل داشته باشد نظامی سه تنی چند بگذرید عین روش و کما نثار و نهمی کیش و
 سخت کیش و سخت کمان و سخت کمان نیز از نیکو که گمان سخت را با سالی کشد مولوی منوی سه کیش کمان کمان
 که سخت نهمی کمانی و صاحب سه طاق ابر و پیوند و حلقه چشمان و سخت عهده است و نهمی سخت کمان قناد
 است و حافظ سه چشم تو خدنگ بر سر جان که راند و بیار که دید است بدین سخت کمانی و سخت گرفتن
 کار بر کسی و سخت گرفتن بر کسی مراد است تک گرفتن و بر نیقاس سخت کیر کیم سه سوزن عیسه ای باید که
 سخت سخت کیر و دره شوق مرا حار بر درن از با کند و صاحب سه برین چنین که سخت گرفتن در کار
 آزاده آن سرار که در سنگ خاره است نظامی سه درین جا نهمی کیر کیم سخت و درین چاه بی بن بدیم سخت
 سیم سه چون لب جو سخت کیر و کار بر کس چنان و از بر سه آب خوردن با پیش و نذر ان سنگ و
 سخت خوردن کباب از تصدیح بسیار کشیدن ملاحظه در ابامیر آورده که در جاد نفس بر کس پیچیده
 سخت خوردن سخت خوب روده که برنج در شست و معالج گرم در ان بر کده برشته باشد سه آن در لفظ
 میگوید یا سخن بضمین ترجمه کلام و مراد کفار و نجمن و نفع و بیم صحت لیکن قاضیان این بدن و مثال
 آن جایز است سه شش سخن تشن کله پریش سخن جاد سخن چاکب سخن حاضر سخن خوش سخن و خوش
 تمایشن مطوع و لادیز و لیدیز و لغزوز و لغزوشن بجهت برورده پاک و بد از نازک و کلام از دیوایر
 کوه زیر بی جانک از و در خون غشته و از گون سخت و درشت و اگر از نا عظیم و سوسبک و پوج
 خام در ای با در سوا نیز نیک بشکست بستر سه پاره پودت کنده از صفات و شمع و با نوت و گوهر
 نمک شراب کلن موج کبوتر تشبهات است سه و کبر از غم گیسوی سخن می آید و بی فیض از کل

مشهوری سخن می آید + نیم جرم سبزیر پاک گشت + نرمی زیاد بودستی تراب سخن + کلیمه در محل
 دیوان کلمه سخن نمان یافت + هر کلمه سخن فطرت از هزاره + نفس سه در بقدری زود لذت نبرد
 کرد + آب یا قوت سخن سوز از جگر بیرون کرد + ظهور سه شیرینی مشهور از ملک گفتارت شیخ عطار +
 سوچ سخنم زواج پرورین کج گشت + رنفسیدی گوید سخن بضم اول و فتح دوم و ضم آن و فتح پرور نیز آمده
 سخن زیادوت و او کلیم رود که سه بود نه بودی بیار کنون + رطل بر کن کوی پیش بخون سخن
 جاویده سخن چون زهر بر گنا یا در سخن بار دو به فرود بی تو چه در وقت بزمه گفتن میگویند که چه میجاو
 و جابین در اصل معنی خابیدن است و حید در تعریف آن سه بود بین در چشم اهل نظر + سخنهای جاوید
 اش چون خبر سخن افروزی و سخن دلیلی حرف بے اصل که آنرا از ابراهیم نیز گویند اشرف سه زوهارا
 بود کل چوبت خرکامی + بر سه از نچه دو ان چون سخن افرا به + سخن سز گنا یا از سخن نخته و بسندیده
 صاحب سخن سبز بود زنده جاوید + فروزه من کان شاپور ندارد + سخن شنود سخن گفتن از کلام نور تمام
 استماع سخن کند تاثیر سه معانی تحکیم شود طبع سخندان + نشتر زنده کس برگ ابر بهاران + سخن علیقی
 بین جمله سخنها که از بوی خون ایما خود از علق که یعنی خون بسته است غلیقی بین محمد اما که سخن غلامی حرف
 گنا به دار و سراج محققین می خوانند سخن پوشیده و پنهان سخن ساخته و پنهان سیف در تعریف کار و فروش
 سه سخنهای غلیقی میکند از من بهسم زادان + چو آیم بر دو کانش تیغ اندازد بر سه من + سخن مجلسی سخن
 که بر ملا گویند چشم کاشی سه سخن مجلسی سخن میکند از ذوق مرا + چون زیم که شوم دور از ان لب رازی +
 سخن تیغ و شام و حرف ناگوار در بنیفا سخن بنیفا سخن بود + حرف سه سخن من بنیفا تو بود
 تیغ اگر + چون لبست هر سخن را بشک نوطه و هم + سخن زنده سخن نترس مالک بر سه سه کنگله خود کس مشد آره آره
 درین زمانه سخنهای زنده مات باشد + سخن بر در سخن که جمال صدق و کذب هر دو داشته باشد درین
 از اهل زبان تحقیق پوسته سخن پهلودار همان حرف پهلودار ظهور سه سه بذر کار است زبان سخن
 بیچکس نشیند کم که بود پهلودار + سخن پوست کنده سخن صیغ و سنگار اسند و بخت پوست کنده سه سخن
 پا در سه میگوید سخن از سخن سه زیاد و بیرون سه ای یعنی بعضی مطالب از بعضی کلمات مستند سه شود
 سه ناله من همه از شیون بل باشد + سخن سه که سخن از سخن آید بیرون + سخن ساز آنکه سخن ساخته گوید
 در واقع جان نباشد سه سه کلام سخن گرم میشود + صاحب سخن چشم سخن ساز کند + تو که هرگز
 سخن این سخن نشیندی + خوش سخن ساز و سخن فتنم و خندان شده + سخن پیر سه سخن پر داز و سخن طراز
 و سخن است و سخن آفرین یعنی در کلام معروت کلیم سه کلک سخن طراز از گ خواب بخت بود + زانم که من
 هر نفس آنیک خواب کرد + خافان سه سه نرد لافم خافان سه سخن باقم + که بوی خوش تنه تار بود شام
 بر سبط خاک چون کن سخن پیر است + صلح نفس دانی در غم کفر میجویم زان + نور الدین ظهوری سه زمین
 میخ شهنشاه نور است این یعنی + که طرز او شده طبع سخن طراز مرا + صاحب زبلیان نشود در صده

صاحب قلم سخن از کلام سبز بود کلام سخن در سخن

بلند و کلک سخن طرز هم آواز من پس است + مع نیلیم است صاحب سینه روشن دلبان + محبت آینه طلوعی را
 سخن پرور کند + از نظر از سب برتر کان سخن پرور او + ان جهان نسیم کمی قلم زبان باردا + شفیق اثر
 سب میکند کلک سخن پرور از انش مطلبی + کلاستان خسروش را شود وستان سران + نعت فان سلسله
 نمی ماند کس چیز او کاری در جهان ما + کلاب از کل سخنها سخن پرور سب مانده + سخن کس در وقت سخن
 و شاعر در اصل کس درون ترجمه فرسخ کردست + به مجاز یعنی به یاد او آن سخن که طرفت و محامل بسیار داشته
 باشد تا نیر سب مدعی که چه سخنان است سخن کس نیست + بهل و معنی بسیار چه معنی دارد + میزاد صاحب سلسله
 با و کلاستان معنی طالب + کز دست رس سخن گستران ایران سخن + فرود کسی سخن گستران بکران بوده اند
 سخن ابا نازده پیوده اند + سخن زن و سخن کذا در سخن سر + سخنگوی منی صاحب سلسله در پرده خاک
 یافتند زبان + نشود چشم سخنگوی تو از اب خموش + اثر سب جو حرف خوش که ز افواه در بر افته + سخن
 سر گذار و بهر یاد + که نه سوی داله بادب اگر شود سر + پیر سخن گذاران سخن کس است که از سب به معنی
 سب بر سر تشار سخن از پس پرده دمیدم + خدیبه عشق میکند مع سخن سر + سخن در و سخن دان سخن شاک
 و سخن فهم و سخن سنج و سخن کس و سخن سینه و سخن پرور هر کدام معودت پسین در لفظ تخیال که می باید در
 نظامی سب کشیده و مش طوطیان را به نام + سخن پرور و طوطیان خوش نام + سخن سنج آمد ترا زو به سب
 درستی ز رانده در اسب شکست + صاحب سب که یک جلوه گوهر پیش نور من تاشای + رسد فیض سخن
 کبسان سخن سنج و غمخور را + ز شایان سخن کس رتبه افکار صاحب را + نیر از شاه دلا جا به ایران کس نمیداند
 تا نیر سب کیشای لب بنری که سخن کسی نباشد + که محبت است آنجا حرف باز کردن + سخن چین کند در میان
 مردم سخایت کند شیخ سفید ز سب میان و در تن خاک چون تش است + سخن چین به بخت بزم کشت است + درین
 فعل را سخن چینی گویند و درین بیت عرس نه با نیمی است بلکه سخن را بگوهر سب کشیده کرده که بر زمین افتاده
 باشند و چین را بر آن آورده و چون سب سب کلک از هر سخن چینی من سرور پیش + در عین عظم تارک او کردن
 سب + سخن گفتن کردن در اندن و اندن سخن و زدن و افشاندن معنی سخن روشن کردن سخن کس در
 کنایه از بیان کردن و شرح و بسط گفتن خواجه جمال الدین سلطان سب نور ملک از شیخ سب است در است
 بر + این سخن با آفتاب داه روشن کرده است طوز سب سب آه حسرت بگردن کس از به نهنها
 غشته در خون فشانده + سلیم عشق ادب من سخن از حسن بیان زد + ای حرف بین تا بدور بر نمان زدند
 که نام کلی کرم که با و کلاستانی + ز رنگو نه در اندازم هر جا سخن رویت + نظامی سب با نازده باید سخن کس
 کز اف سخن را نایه شنیده + سخن رانده زاندازه کار خویش + ز پرورزی صلح و پکار خویش + با ترکاشی
 سب توان زد که کنی با کس بهر سخن + بر سب سب چه ضایع کنم وقت خویش + در معنی میلی سب
 سخن آن مست کجا با من به پوش کند + بکار مدعی غیر فراموش کند + سخن کشیدن سخن شنیدن علم از آنکه
 خوش شد پنا خوش معیند کتای سخن تغیر خویش کشید + خوش آنکه مست می چون سب در سخن کشید

و بعد از آن که در صورت آوردن صاحب سے طوطی ہم کہ آئینہ از من سخن کشد + یا تو کن قدح گشتاب
 من نش است + طوطی سے عطایت کہ حجت بجان میکشد + طلب سخن از زبان میکشد + آن چاشنی
 از بیم سخن + که نعلش شود عمل هر سخن دراز کشیدن سخن دراز کردن بسیار گفتن سخن غنچه شدن
 و در نشدن سخن خواجہ شیراز سے طوطی سے زقاقت تو یار و کم زند + زمین قصه مکذوم کہ سخن میشود و طلبند +
 سیغ شیراز سے سخن دراز کشیدیم و بچان قیمت + کہ در دست نیکو بیج گونہ طلال + غنچه گفت کہ سعد
 سخن دراز مکن + میان ہے و فراوان سخن چو طوطی سے + سخن را سال و ما ہی میباشد یعنی کاری کہ در شهر
 و سین با انجام سید نقل کیفیت آن سال و ما ہی خواجہ شرف سے ما یں انداز میرفتند روی + نیباشد سخن را
 سال و ما ہی + سخن کشیدن پنج دست نزل مثل شدہ نور العین و وقت سے اسی سرفراز شہزادی زتر سے
 خوشی + گوید پنج دولت شدہ سخن کشیدن + سخن پیش برود کنایہ سخن خوب انجام دادن میفد سے
 از دست خصم کے جگر کشی میرم + انم کہ بچو خامہ سخن پیش سے برم + سخن بر زمین زد و سخن بر زمین نکلدن
 و بر خاک نکلدن کنایہ زوارو بے شمار کردن اثر و خروج شیراز سے اگر مردم شمار سے ہے نصیحت گو +
 سخن نجاک میفکن چرا کہ من مستم + خواجہ جمال الدین سلمان سے سخن در زمین توان نکلدن جمله چون باران +
 سے دگوش باید کرد چون لولای لالا + غنچه سے حاسد نکرده خود آشتی بشبان امروز + زمین نونم زرا
 و با فلک رسید + جناب سراج المحققین میفرماید کہ فقیر از دورین مصر عہ تعرف بجا کرده زیرا چہ اگر بنیگو نہ
 سے بت خوبتر میشد سے زمین زد سخنم را و بکسی شست + سخن از دین کسی گرفتن پیش از آنکہ کسی خبر سے
 گوید ما یں سخن بے قصه گفتن مرزا اسمیل ایاسے ہر جہر دل گذرد کے بزبان سے آرم + عیب شہ کہ سخن از دین
 کسر گریز + سخن از لب و کشیدن مرزا صاحب سے بچان غار از پشت و دو جا میدہی + زلب منصور
 دستے سخن رہیکنے + توان بآئینہ از طوطیان کشید سخن + زہرہ آئینہ پیش سے کا کتار + سخن تراویدن
 در بحث بزبان افتادن گذشت سخن و سخن بر چہی کنایہ از عیب دیگر گرفتن سے آفتقہ بیان چو سلیم اگر
 اجاب + در نہ سخن بر سخن من سخن نیست + سلیم کفتم دو ارم بطرہ است سخن + غنچه گفت کہ نہ دوزبان چو
 میدان + سخن نیست یعنی حجت نیست سخن کہ سخن از خبر سے سخن من نہ کوشدن سخن صاحب سے ناز
 عین او بید خشان کن کہشت + از سنگ عمل چون عرق از پیرین کہشت + بر موی سے جواب دوام
 کفتم زہر رفتن من + ترا بے سخنان رفت کوش در جواب + سخن در زبان ما دن کتار در در و چو
 سے بروم بوس نہ سخن و دوزبان ما + ہر سے بوسہ کاش نہ بدردان ما + سخن شتر کر است معش شتر
 جبرہ است یعنی کلام او بے ربط است و سخن آن در لفظ شتر گریہ یا ب سخن با کے سخن کنایہ سے
 نفس دارادہ چیز سے دیگر نمودن و بدین معنی تھا با کے سخن زہر کہشت سخن از رو سے سخن ترا کشیدن
 کنایہ از ایجاد کردن و رساندن آن در بحث ترا شدن گذشت سخن در فلا کجیر است یعنی حال امکان عدم
 امکان برود در سخن کاشنی سے بکفتم بے تسکین دلم کوم سے + غنچه کہ ہے خستہ سخن و نفس است

است + مع الالهه سدا فتح و شديه و بوار و فارسيان با لفظ بنادون و کشيدن و زدن و کستن
 و نکستن بچقيف استعمال نايذ صاحب سده جاشي سده و کردم رنژد را + که اير بسده بر که می بند سکنه
 نيوازند + سله خراسان سله ز بسکه گريه من جوش ميز مثل + که سدا باب در چشم کشه سکنه برسم +
 ير خسرو سله رفت و باوزنگ سکنه پشت + از صف پيلان سدا با جوج لبست + سده سکنه زده نام از باد
 قتيه با جوج مثل رابناه + خواجده جمال الدين سلطان سله بر سله دفع با جوج فساد و قتيه گيشي را + بشير شيرازي
 سله کشيد سکنه ثانی + واله هر سله در مع امام رازي سله بناده کرسه و سکنه نشان + سکه بره
 قياس و بران + سده کشادن کنایه از خرابي و هم نمودن و نترسید کردن و در تعرف خود آوردن
 از عالم قلوب کشادن و جهان کشادن انور سله ملک همه خسروان گرفتیم + سده و دشمنان کشادیم
 سده بالکسر و دخت کنایه سده قد کنایه از عشوق ظهوری سله سده قدان توانه کشيد + آه از ان
 قامت رفا کتاج + سده در زنگ ترکي مطلق ترکش و ايرانه گویند نوعی از ترکش که بر سله هر تر
 نوی آن خانه جدا گانه باشد خان خالص سله دلمن صيد سله شد که ز شونمی + از بال بر سکه خود سده قتی
 دشت + مع الالهه سدا بالکسر تشديه راز و فارسيان بچقيف استعمال کنسده سله نقي کره
 سله کوش با نم صدف گوهر سدا شود + از سرحه سده و نشان بر خيزد + پشت سده بر ايه سده
 خيزه سده خام سده خرابی سده خشک سده خود سده خيزه سده سده خيزه سده + زیاد سده سکه سده سکه سده
 سده
 و معنی باک خيزه سده و جانب خيزی و اول خيزی چون سده سده سده سده سده سده سده سده سده سده سده
 جمع دو نیمه مجاز است مير خسرو سله بسکه بریدن سمران خوان + سده خزه سده سده سمران + و درین
 بر تقدیر لبست که لفظ آن در ترکيب سمران علامت جمع بود اگر سده شماره باشد فیت معنی ميل و خورایش
 کا هي مضاف و کا هي ماصله با لفظ و سندن با هر چه از ان مشتق باشد سطل شود و بدل جانچه مير خسرو سده
 سله کنتم ز عشق تو که سده گناه دارم + و معنی پيشانی نظامی سله نبر بود تا داغ سفان کشند + جوش
 زین سبب داغ در سده کشند + چه علامت غلامی که داغ است بر پيشانی میگفت تا بر که کس نشون باشد
 که انبلام است و جناب خیر المه قضين ميغز ما نيد گاه سده سده سده سده سده سده سده سده سده سده سده
 وقتي که گفته شود که سده راجد اگر دنداد آن ميشد که از گردش زودند و کا هي از ذوات کنایه
 بسده میکنند و ميگویند سده آدمی است نبات یک کس نهنج و شوریده و پر شور سده آدمی ديوانه ازاده مردانه
 از صفات و گفته که در انبهاست است صاحب سده سده سده سده سده سده سده سده سده سده سده سده
 کيت که بر سنگ زنده شيشه ما + در که سده سده سده سده سده سده سده سده سده سده سده سده
 بر کوش بر از باک رود + گسده سده سده سده سده سده سده سده سده سده سده سده سده
 ترکيبه آن سده با است ظهوری سله بيه ان نظاره کردم خورد + که سده سده سده سده سده سده سده سده
 سده

درم و ايشان سده

کہ کسی دیندہ پر دو معنی مجازت تخریب سے باندھیم لیس سو حق از بسکہ نیزید و جو طبع از بار و بود
 شد پسیدم بسراپائی و سراسر پادون کان داون و انجا دره لوطیان است شرف سے داد عاشق
 پروری آن سورا پادامید و دیگران رویدند و او سراسر پادامید و سراسر پادامید و سراسر پادامید
 و سراسر پادامید و این محقق سراسر پادامید پس اکون یعنی خلاف و صحت بود میری شیرازی سارہ تعریف
 کتبش چون سراسر پادامید این رہتا مگر دون و میر خسرو سے سرنفلک بر شد بخودی و مردی و سردی
 سراسر پادامید و طبر و حید و تعریف کشتی گبر سے زردی کو دار و کشتی شتاب و سراسر پادامید
 در آب و طاب و طاب بقلیم سے هر که چشمه زنی غوطه سرازیر و صد گوهر ناسفته بر آری جو بر آری
 از انجا استفاد میشود که در شمالی تر کب این لغت بجای یعنی استعمال سے یاد موقوفت سے خود ناسفته
 توان کرد بر دشمن گهران و رفت از سردی طس سرازیر در آب و سراسر پادامید و بر سراسر پادامید از حد تجاوز بود
 تا غیر سے چون رفتی میکند زلف سلسل کاکل است و چین ابر و چون سراسر پادامید چینی پیشانی شود و یک سر
 تو کو تا بجز در دور فریب و بر چه از خط بر سراسر پادامید و کاکل میشود و سراسر پادامید عبارت از طلوع افتاب
 کما مرع به القوس سراسر پادامید کم کردن میرزا صاحب سے از من بے عایت آغاز است و بر سر و کزن جو
 سراسر پادامید کرده ام و سراسر پادامید چیزی که با آن شروع چیز سے واقع شود و در مقابل سراسر پادامید است چه کار
 بر دو سردار و پسین با لفظ داون و خستین با لفظ کردن و زدن عمل زلالی سے کف صفت سراسر پادامید و خم
 سکھا و بنام نامی تھی بنی شاہ بطحاز و نظامی سے سکندر بخارا سراسر پادامید و در گنج اسکندر سے
 باز کرد و صاحب سے از تن زارم اگر کشند سراسر پادامید و بند و مانع روشنی دیدہ سوزن نشود و هر گوش
 در قومی کف منہ طبیعت که زبان بیا که سراسر پادامید از ند ناظم بر سے سپهر از کبکشان زریں سراسر پادامید
 جو مشرفان منہ فکندہ بر روش و ملاحظه سے بسکه زریں از سراسر پادامید و صبح زیارت و نیت خرد و دنیا
 در ذوق لونا فرقدان و در تعریف کعبه سے جواز نادوان شد سراسر پادامید و عود سانه گردید خاطر پسند
 سراسر پادامید و سراسر پادامید یعنی سراسر پادامید حاصل بالمصدر و با لفظ داون مستعمل و اول هر سے عشق ترا
 بہت مضمون سراسر پادامید و او و ترک سراسر پادامید و کردن سرد سامان و دانش و سراسر پادامید و سراسر پادامید
 آن کہ چیز را بر و سراسر پادامید کتاب در تمام و مجموع اما سراسر پادامید یعنی تیز و سراسر پادامید تیز و طبیعت و می تواند
 کہ سراسر پادامید یعنی آدورفت بود چرا کہ هر چیز را در سراسر پادامید یعنی دو طرف و دو سراسر پادامید و تقریب و در تقیاس
 سراسر پادامید و مشق و کردن و زدن ازین سراسر پادامید سراسر پادامید کردن و آن عبارت از مجموع است نیز سے
 بلند بہت مرعی کہ تصور کل و سراسر پادامید یعنی زور و شیا و خویش و زلالی سے در دشت کربانہ جاگ
 سینہ ام و کت جگر سراسر پادامید و چه نغمی است کہ سراسر پادامید بر گرد و سراسر پادامید و سراسر پادامید
 صاحب سے تا نفس در سینہ عاشق سراسر پادامید و کاغذ باد است اوراق کتاب زندگے و اول هر سے
 سے اشک بر زنگان سراسر پادامید و یاد که نازین و یکم بکار فزاع باشد کار را و سراسر پادامید و صفت صیاد

صیاد کسب توان رفت + ماصید و جهان طلق دام است بر سید + دیگی شیرازی سے شدہ پو پیش کسب بازار
 خاک غم ریخت بر سر بازار + طوا سے نور و مانع کل سے شدہ + کسب سر و کوبہ سے شدہ + کسب آرد
 بیم کسب کردہ و پیشوای قوم در تقیاس سر آمدن صاحب سے چمن بڑیہ بقرض رشک سنبل خویش + سر آمدی
 ز کویان بزمین کاکل خویش + د عمارت بلند تاثیر سے در کنار آب شمشیرت باقیال بلند + حکم طبع سر آمدت
 اگر بائی شود + کسب آمدن انرشدن سر آمدن مثل مقننہ و در پاک که زمان سر آمدن از خودی کرپانی سے
 در غم کسب سر آمدن مگر + مقننہ کسب سر آمدن از ز + اشرف سے ترک زمین کن که زیور است مخصوص زمان
 پر بیان تیغ مردان در سر آمدن است و بس + دشمن از تیغ مگر مقننہ جو سردارت + نوری کسب سر آمدن از مشجو
 بر سر + دور جہا گیری است و قنبر و بنا ز نخوت خوانندہ و بد معنی کسب سر آمدن از ان در افشان دست سر آمدن
 نیز گویند حکیم از ی کبلانی سے سر آمدن از ان رسید و انجان کسبم زیگت یدن + که از بیجا قی فرصت نشد نگاه
 رویش + شرف سروری بفتح و او در مرتبه شاه عباس ناصی سے پر ی می بل شمشیر و خم شد مجوس + آمد
 ابرین غم است و سر افشان بیرون + کسب سر آمدن از ی سے بگرام و تخر کردن کمال خندہ سے قلم صبح کند قص
 سر آمدن از یبا + دست قدرت اگر تصویرت زیبا کشد + طالب سے سے انکه مغزش بود اشفتہ مخوری فقر
 سے امان تو پیش است سر آمدن از کن + ا تفس سے جو سلطان سر آمدن از باشد می + قند بجز از سرش تاج کی +
 شغالی سے شمشیر و دست کسب سر آمدن از در زورم + ہر لب حرف تانے ہر حسن و جمال + درد و حکو ار
 بیخ شیراز سے سر آمدن از در عاشقی صادق است + کہ ہر ہرہ عاشقین عاشق است + فیاض سے تا بودہ
 ایم رند و سر آمدن از بودہ ایم + از کس خودہ است جو فیاض پاک + ہر ہرہ و نقاب سے رہ نظار کیان
 بستہ بمرکان فرا + کہ سر آمدن از اران را ہند کشاید + کسب سر آمدن از تیر سفت تیر طوا سے تیر عم کو بود بر سر
 کا فانا ماہ کسب سر آمدن از نسا زہ جو کمان خانہ ماہ کسب سر آمدن از کشت معرفت کہ از اخبار کسب کنند بدون خانہ نم آمدہ
 فایض صفائی سے میر دول جو سر آمدن از خالبتہ او + بسکہ ز کسب شدہ از خون جگر پیکانش + در رویش
 والد ہر سے ہر مشیاری از کسب کسب شدہ حاصل + کہ منیام سر آمدن از سب کو ہر + میر محمد کن
 او کے تخلص سے چاشنی کیز ہر کا سب این خوان کسبم + خوش مکتز سر آمدن از کسب شیمانے نیت + عبد اللہ
 ہنغ سے سر آمدن از حسرت بدندان گرفت + بدندان غیرت کریبان گرفت + دونوع از انکو تاثیر سے
 از نوع زبون کو سر آمدن از + پیشانی اکین جو ز دست + بیخ نظامی سے نہ جوہر شکش بن حکایت کفیت
 سر آمدن از بدندان سفت + کسب کسبتی زوی از کسب آرد و خانہ کسب کہ بر سر آمدن از کسب ان بندہ سمی طومر کسب
 آن مغل نادیدہ کام + کہ غیر از کسب کسب کو نام + سوانہ زوی از کسب کہ از ماہ کسب سر آمدن از ہر ہر
 سے گرفت زاب و رنگ عاشقانہ + ز کل گوشے وار بل سرانہ + کسب تیر زوی از کسب کسب سر آمدن
 کسب و کسب کام حساب سر آمدن چون مردم را کسب کنند از سر شاری گویند شاعر سے لکھا کسب شاری خوب بیان
 سر آمدن از بہای خود کسبند + کسب سر آمدن از کسب کسب جان مانے سے اگر کسب است دل اصحاب

صفایانی کچھ کھلا میری عرب سے گفت شخصی کہ خود این ژبے نہ تھیں + پتھر لٹیکہ از تو یکے سر پای
 بروم دید و بمن گفت کہ این نوح کہ کرد + کہ وہی تیرہ خر کہ و آدم کای + نعمت خان کا در قصہ فاش
 و رسیدن عاشق اور در سے در کشودن باشت رسوا ہے است + کی مجال است تک سر پای است + وہ فاش
 را کہ تشخیص وہ بر کجھع از تیر سر پای گویند و اینچا در دست سر پستان سیاہ کردن در وقت بریدن
 طفل از شیر پستان جو دایک نسیہ کسند تا طفل چون پستان بکد ازان کر مت نماید و اقبال در زود
 غنائی حلوائی سے زیر و نغنی حوزہ از زمان شدم آگاہ + کہ دایہ ام سر پستان خویش کو سیاہ + مغفرت سے
 این تیر کے زور زائل دشت کو کہم + ما در زودہ ام سر پستان سیاہ کرو پتھر چھ مزید علیہ چھ زیز کنا بہ از تو نا
 و زبردست شیخ شیراز سے یہی ہوا شاہ زادہ در کچھ بود + کہ در از تو نا پاک سر چھ بود + خانے سے از تیر
 چرخ سر چھ + کہ شاہ کمان در او زود + وقت در ازانی میر سرد سے کجاست من آن سر چھ درود + کہ
 علت در بر بھی رنجہ دارو + وہ مجھے بولی با لفظ تافتن شکستن دورہ بازو کشیدن مستعمل ہوا ہے سے یہی سر چھ
 در بازو کشید + عشق تیری نور سے از سر سے بہشت + کمال پھیل سے سر چھ تقاضا دل ایام شکستہ
 با شدم غایت تو باور و نصیر + عرس سے بازو سے متمم آرزو بہ قیمت شکست + کہ تا بیدن سر چھ
 مرجان رقم پتھر کنا یہ از نیکی میر کجاست سے زندگے را در فرخش بیچ مید اینم + مرگ ما در علم سر چھ
 میمانیم ما + افضل ثابت در مرتبہ نامہ لب بہت مبارکش سر + بین علاقہ ز سر چھ مرگ داو خبر +
 سر چھ دار انکہ موہر اسرچ داوہ لہندہ در و چنانچہ جا و از درویشان نہ کہ انہا اسنیاسی گویند سے بندہ ملا
 سے کے بزک سر ساسی بود سر چھ دار + بیدار از طرہ خود جبرہ نہ سے سر کند + سر چھ زون بگشتم خوب
 کردن تاثیر سے از می رنگ خست بادہ مرجوش زود است + خط کہ سر چھ بران صبح بنا کوشش زود است + خط او از
 شد ب رنگ بپوش + زوہ سر چھ در صبح بنا کوشش + سر پوشیدہ کنا باز دو شینرہ بھی کاشی سے
 بود این شاہ خم بکت کے میفروش ما + گدوار در سے خویش سر پوشیدہ خورا + صاحب سے در ان
 محفل کہ دوران را گاہ از ترک سر شہد + ز سر پوشیدہ کانت انکہ بادشاہ میر قصہ + سر باشند ان کہ
 کمال آمدن از بیمار و قوت ز قاری دست وہی حرکتے ہم رساندن چنانکہ گویند سر باشندہ ام سر چھ
 و عدہ سر چھ سالک یزدی سے عاقبت خواہم گرفتن کام خود ابر صراط + دست من باوریں داو سر چھ
 میر سے + اوم کیلانی سے از بخت عاقبت لبانیم داو خویش + در رکنا زوہ سر چھ شت ایم +
 سر چھ سے نہ شدن باو عشق بختن تاثیر سے من ذرعت چون کند ی کہ جد از حلقہ او + ہزار قہ
 پیش سر چھ نہ باشد سر برت خادم سر برستی بیمار حال کردن و این محاورہ است حوزا سے لطف
 شمالی ہمہ جا گرو + در طرہ کلاہ تو ہوا سے کرد + زمینا کہ سر برستیش اورج گرفت + جا
 دارو اگر فلک رخای کرد + سر پوشن کنائش چنان کردن تاثیر سے اسان دون دست در پشہ نفس
 سے پرورد + عیب خود تا کنہ سر پوشش حس سے پرورد + کہس کہ تان در پشہ کبزارو + در ملک حق

پانے پس بگذارد و در پرده گوی چون سخن حق باشد و سر بوش بگرفت بجز کس نکند ارد و سر بوش
از وی راز برداشتن فاش شدن راز نام برد و از بس زده و یک طاقم جوش و افتاده زرد و راز بر او
مع التار الفوقانی سر تا سر و سر تا سر همان سر سبز اثر الدین اودانی سے لیکه شتم و سر تا سر
جهان دیدم و چشم عقل در احوال بکنان دیدم و بحیب الدین جراب و قاسم سے مکارم ترک سر تا سر
جهان بگرفت و دوا بود که بن خام قلعیان رسد و سر تکیه سینے سے در تھی راکه شد ترکیه چشم
دشتم و از دے دور است این کر چشم لورا افکنم و سر تیر باضافه کنایه از مسافت یک بر تاب تیر
ظہور سے دور باشی نگے کردہ برش نزدیک و از ظہور است کرد و سر تیر و بزار سے دانش سے
نکاشش گوشه دار دہی چون وقت کار آید و ترا شوب قیامت بیشتر افتد سر تیر سے و محمد قلی سلیم
سے جو سوی صید گاہ آید ز ذوق او غزالان را و غنہ غنہ ز جسم از مرکب تیر سے آید و سر تیر بوزن
بر نیمر چیر کہ سرش تیز باشد چون شرکان نیزه و خار و شمال آن سر تنها باضافه یک دہنا حسن رفیع سے
خود را سر تنها بدل غیر ساند و در راه خطا تیر تر مسفری نیست و سر تو مع خاریدن امید دار شدن
دو بین منی تنها سر خاریدن نیز بیا یہ شغای سے پیش کہ سر تو مع خار سے و ان خطہ کہ جا کو کرات
میخارد و سر تو مع قطع اضافہ و فو قاتے ہمان تو مع کہ کہ شت و سرتاج کیسو پیش زبان ہی کا پتے
و رجوعے کر عشق چیرہ بستن نشان و شود ز سر و قربان عشق چینی سر تا ہا شونہ مع الحکم التار
سر جملہ کنایہ از خلاصہ و کزیہ نظامی سے زبان در زبان کج بردم و در آن جملہ سر جملہ ساختم و
سر جوش سر شور ہے کہ در اول جوش از یک بیرون آید رفیع و اعظ سے شد ز غامی و سر کار ہوں عہد
شہاب و تہ سے این نقش آخر بخت سر جوش مرا و و بجا ز صاف ہر چیز چون بادہ سر جوش دے
سر جوش و بوسہ سر جوش باقر کاشی سے بکو بخت خدا کہ آرزو مدان و سر عمل لب بوسہ ہے
سر جوشند و محسن تاثر سے دیدہ حسن عرفان تو بہوش کنہ و عرق دے تو کار سے سر جوش کند
ظہور سے خراب بادہ سر جوش کردہ مارا و ساقی از سر مرا بر برد است و لطف رشاد و جام
سر جوش و صاحب سے وقت خط کام از لب چون نوش میاید گرفت و در دین بیخاندہ را
سر جوش میاید گرفت و قسمت آدم شد از در زل سر جوش فیض و جام اول را بجا ک آن ساقی
رغافشانہ و نظامی سے زہر خیزی کہ طعم نوش دارد و جلالت بیشتر سر جوش دارد و در حقیقت
شع کردن از کا ہی سلیم سے شمع بیخاندہ منم سر خود جہانہ و چون رہ کہہ من قبلہ نا بیاید و محسن کردن
و خوش شدن سنج کاشی سے بیت بہم را دیدہ و سنجیدہ بخوان و شاعر است انکہ نور شوش سر جہانہ
مع الحکم الفارسی سر شیمہ باضافہ و بدون اضافہ فرید علیہ چشمہ شمع شیراز سے دیدیم ہی کہ آب
سر شیمہ خرد و چون بیشتر آد شتر دبار برد و دانش سے میشد از چشمہ بنام آبے نصیب
بہرہ دانش کوز عمر جاودان بودی مرا و سر جاک بوزن زنگ غرب دستے کہ بوز تمام بر سر کے زند

سر جوش سر شور ہے

رشید خان آرزو سے جهان بازیچہ طفلان بود غرت چه نیوی و به که سر خنک خضای آسمان تاج است شامش را
 سرخس چرم دار کے کہ فخر ع او سے ہند غوا سے سر سردار و شکوہ از چشم کا ز کشیں او پیش آن سرخس چرم
 دار نامہ لسانے بگو و سر چمن خلاصہ بر گزیدہ مضیہ یعنی سے بسکہ دار و در بریشانی نزلت کا کلبس
 ہر کجا شفقے را دید سر چمن میکنہ زلالی سے بریکے صد ہزار قصہ بکر و کل سر چمن کلک غنچہ فکر ہر حرف
 اکلذن کل چراغ چیدن صاحب سے نوری ناندہ است چشم تارکان و اکلذنے شہ است سر چمن چرخ
 مع الحجاز المہملہ سرحد دراصل بہ تشہ بد وال است و فارسیان بختیغ و اضافہ بدون
 اضافہ نیز استمانا نیند بننے حد فاصل در زمین مشترک ہاتھے سے طرف دار مرحد کہ بیان راہ ہرگز ان
 ہمہ جانب تخت کاہ و جو سر سردوم زو بار گاہ ہند استہبار کا پیش زکاہ ہر حرف باز
 کردن دو اردن و بر اردن کنایہ از شروع کردن سخن محمد قلی میلے سے بدے ہر از شکایت سرخس
 باز کردم و نوید از گوش ہن کہ سخن و از ہند ہر حضرت شیخ سے چون شمع درین زرم محال است
 برارم و ہر سر سر کہ زبان سوزنا شد و طالب کلیم سے چون سر شیشہ سے لسنہ دان آمدہ ام
 سرخس کہ از خون بچکہ دانگنم ہر حساب کنایہ از واقف و خبر دار و گاہ ہر بھی شیراز سے کہ تار
 ہر کم شمر خورد او پیش از پیش ہش و در خواہی سہو کہین سر حساب خوش ہش و کلیم سے ز جہاں
 مردم بن سر حساب و کہ دانند جبہ بینہ شہا بخواب و میرزا معز فطرت سے روز شمار کے شود
 ز خوشی سر حساب ہر کس خراب بادہ سرخس کا کل است عین تاثیر سے حساب از کار بودن ہر
 من پس است ہرست چون آئینہ از جوہر خط پیشانی نام و محمد سینہ شرف سے ہر ما خواہد ہر چون
 اجل نزدیک شد و نیست کس چون تیغ جانان سر حساب عمر ما و جویع مشہد خورد ہر حساب
 بخور مشہد کو بد فلک سر حساب ہر اکاہ ہش سر حلقہ رئیس سردار جماعہ کلیم سے کہ حلقہ نام
 است و کہ حلقہ زنجیر ہر حلقہ بنیر از من دیوانہ کہ است مع الحجاز المہملہ سرخانہ کنایہ از باب
 کمال ہر چیز جانچہ کے کہ ہر زور ہند گویند و سرخانہ نند است سرخانہ رساندن چیزی را کجاں بیان
 آن را اثر سے یکنے جیازہ و ایم از پے تحصیل مال ہر سنا چون کمان سرخانہ ز زیر آوری و حمد
 معین صاحب سے یکشہد تم قامت همچون خدکش را ہر و چون کمان من ہم اگر سرخانہ میں ہستم
 تن سنکین دلان را خانہ ز نور میارند و کمان ابرو و جوان عجب سرخانہ وارد ہر عین تاثیر سے ہر
 کہ سرخانہ نظم کمال است ہر بے جلد جو ابرو فکند تیر کمانم ہر نجات سے فرشتہ ویرانہ ما این
 دل دیوانہ ماست ہر خانہ ماسر کو تیر سرخانہ ماست و وہاں سلطان اہل موسیقی آواز طبعہ چن پتہ
 میان خانہ آواز متوسط مومن آسرا باد سے اسکے کار دلہ از تو ز قانون شدہ ہر دون ہر سرخانہ
 از چنک و رباب کلشنو ہر طرا سے نوای کہ ہر دہ عجب بود ہر سرخانہ نقش سبک بود
 سرخس باضافہ کنایہ از محل بر بنان کار دین کاوردہ است اثر سے ہمیشہ گرم جو طہنور بود صحبت ما

کشت بی سرخ کوک ساز عشرت ماه و سرخ پیداشد یعنی جز تا کاره بدست آمد شرف به چون در میان یار
 سیم بر پیداشد تا گاه رقیب فتنه گر پیداشد و زخم که در یک سر کاوی زخم به کز دست فصاحیک سرخ
 پیداشد و در جوبه که سرخ بران کرده بر کنار فالیز که دارند تا طور از ان رم خورد و کشت خرز رسد ملا خرا
 بطریق ایهام به پالیز سخن و رست این قطعه زمین به جاوار در یک و در سرخ باشد به سرخاک کنایه از این
 ملازمانی بزده که چون شمع سرخاک شود سایه یارم به پیشانی خورشید شود شمع فرارم به صاحب
 به بنگاهی دل کشته مار در باب به پیرانی سرخاک کشیده در اریاب به سرخاب باضم نام غنی معروف
 و نام کوبی در تبریز و رودخانه در نواحی کابل سیم شرف که همیشه جوهر سوی کابل کند به سرخاب
 خون عدو کحل کند به و نام غنی از کشته دزم مقامی از موسیقی از اهل زبان به تحقیق پوسته سرخاک جهان
 نیز کردن و خاره ای جهان نیز کردن بخود کمان کار به عمده دشتن از اهل زبان به تحقیق پوسته شرف
 به خدایا تو بے خبر ما خبر کنی سرخاک ای جهان نیز کن به کلبا بر خشن تواند بر آمدن به کرم که خاره
 جهان نیز کرده است به سرخود خوردن ملک آمدن که در ان خوف مغزنی عظیم بود صاحب
 به مہرزن بر دین خنده که در بزم جهان به سرخود بخورد آن پسته که خندان باشد به سرخود کون فلان
 و در تبرجای فلان و در کس فلان دشنام مقرریست ملا فقی بزودی به کشت نور زودی جوهر کین خست
 سرخود کس زن طلب است به نیرم آدم سر زنده را در همه ایران به سرخود تبرجای عراق و ملک
 کیانش به زودوران چه غم مخوری بشمار به سرخود کون زن روز کار به سرخط مرشق در این مشهور
 است و تک قبل صاحب به هر که کفان از دل پرورد کشیدم به شد شاخ کل سرخط مرغان
 جمن شد به بجموی سرخط ازادی از فلک صاحب به که خود ز گاه کسان طوق در کلو وارد به محمد سید شرف
 به خطش مشک واده شرمندگی به بے عاشقان سرخط بندگی به محمد قسلی سلیم به سرخود شتم
 چه بکار است جوید نام کار به نیتیم طفل که سرخط و پستاد و را به و ظهوری در تعریف شاه خلیل اله
 خوشنویس گوید به سرخط نویسی علم زبان لفظ به که در خار خوان کند مشق خط به نیر به رخسار ترا
 طراوت ازود به خط تو که سرخط با راست به میرالی بر آنی به بهار میرود و نام سرخط خط تو به زمانه
 سرخط تعلیم صد جمن دارو به سرخواب نامی از کشته میر نکات به در مخالف که ترا کف که ز خواب
 مزین به کرد موی کمرت بیچ شود تاب مزین به سرخوان انکه استبا کند در خواندن درین فعل سرخود خسته
 گویند سرخیر کی قلب خیره سر که کتابه از سودا پریشان چیا به و باطل اندیشی است فوج نظر به
 به سرخیر کی فتنه بر بند موی به سوی تا بجاده تو آورده رو به مع الدال الی الله سر وارد
 داردی که از با یک سایه بر آب صافی که از جو شانه گرفته بشد بر افشانند بوشند سردا درج بجم
 سرب آن فوته بزده که به سرمد و جان رازر خطاط تعلق پاک کن به چون ترا بشی ز سرمدار حکمت
 واده اند به سرستان بسکون عنوان درستان که از ایشخرف نویذ اثر به می نویذ سرخی سرستان

سردستان از خون من به یکدیگر کس که آتش قهقهه منصور دارم میرزا رضی دانش سے نامت جوت زلف تو سرد
 درستان ما به چیدگے برون نرود از زبان ما به سردستان کشادن باضافه کما به انشروع کردن جوت و حکایت
 باقر کاشته سے در پول ما شیند نے نیت به کتسا سردستان مارا به سرد رضی اچکار سرد و رخا جان حاصل شود
 مثل میوه در مقابل باد رضی است یعنی چرخے که در با و رخا جان میروید مثل حاصل کشت زار که در با غایت
 باشند اشرف سے از به نطفه اشیا که نور است برت به باد به سرد و رخا است تیخ ابدار به ملا و
 زرد سے نور به تیزم برش حاصل ملکیت که است به خصم جان سرد رضی تنه باد و عمری به سرد و شش
 نخل و مثل معنی سے کم ز حیوانات باشد پیش ارباب تیز به آو کے کز نفع حال جرم سرد و شش نیت به سرد کم
 کما به سرد سیمه و حیران درشته سرد کم رشته که شش یافته شود و بر زمین مطلب سرد کم تا نیر سے درستم
 اندر بن تک نش طاقتم به کرج خیال دم مطلب سرد کم است به بارک جان کرده ام بوزان موسے میان
 رشته جبل المنیم رشته سرد کم است به بریخ شیرازی سے رشته بر عقده کارم بر کس سرد کم است به
 صد کره اکنده ام مابک کره در کرده ام به مخلص کاشی سے مخلص نمود صبح که در وصف آن دمان به سرد کم
 است حکرت نازک خیابان به سرد و سوا نکره رشته دماغ چنانچه گویند عاشق سرد و سوا صاحب سے ششم
 چون سرد از ازاد گے امیدا به من چه استم چنین سرد و سوا خواهم شدن به سایش من غافل از یاد خدا کرد
 هموار کاین راه مرا سرد و سوا کرد به سرد است باضافه سرد و شش شیرازی سے با زوان توانا و قوت
 سرد است به خطاست نجیب سیکین تا توان شکست به دماغ سرد است سرد است کالای خود ما به خود
 از من کالای که کهنه فرودشان برودش گذارند دست فرود شده میفید یعنی سے زلفی که نم تشنه لب کوچک شش
 صد نازد چین است متاع سرد شش به سرد است لیکن را جوب دستے قلندران میرا ہی بهانی سے
 اسے صاف شرب قند را قاک تو در د به سرد است ما قلندران خورای خورده به ملا طرا در الهامیه
 آورده سرد است قلم و پوست قند کا نه جزو سیفک گردیده و کما به از منی که زود و بے نال گویند
 دور جهان کسے کار کسے که زود در حال کسند کمال اسمعیل سے سرد است است شرم از بریا که سے مذا و
 اچکار کرجب اختیار دست به نیاد و نبود اعلیٰ ناسے سرد است به دلیک ورود عازر با جان فارو
 سرد است لرضن باضافه دبابی تکیر و قیل معروف و اولی هو الا صبح امد او و اعانت کردن درین مقام
 خیر و شر به دو کفچه شود مثلا تجامی چیز سے به هند یا غلی و کار کسے کسند گویند فلان سرد است با گرفت
 یعنی خلع در کار اگر در مقام به به مثلا خوب سرد است با گرفت بر نبات سے غیر از سوس غلی تک
 ندانے به بر کز با سیری نگر قتی سرد است به شفیخ اثر سے گرفت کس مرا سرد است غیر ذاع به باشند
 یکیش سوخته با مردے روا به محسن تا نیر سے یکجام مراد به جومن با ده بر است به یکبار با شش کهنه سرد است
 سید حسین خالص سے اگر چه از با فاده بودم لیک به سرد است گرفت ذاع مرا به سرد است رسیدن
 در محاوره دستنی گویند که چون کسے راز خود را چنان کند و یکانه فیقان لوزر آن صلح شود گویند فلان

سردسته بارسیه یعنی طوی و دقت شد که ما را جاکه انکار نماذ اثر سے دستار دست غیرت دستار
 خوان او که کریم زدن باو سردسته رسیده است به سردستار عروق سردستار جیدن کناره
 دستار در وقت سیر جیدن دست یا سخن چنانکه خدمتکاران غینا کنند سروانا کافی سے کسی کو او سرد
 دستار سردمن چینه و دگر زبان جبر او ستمن چینه به سردستار چه کنایه از مسلسل بر جزو در تعریف
 دور پیش سے زان سردستار چه بے بها و در دل به خواه بے ریشها به سردستار دیوان دستار
 کل سردستار بیت لکوی و شائسته مکن خور بے صاحب این تازه غزل کز قلمت رنجیم است +
 جاکه انت که سردستار دیوان باشد + مع الرار الهمله **سرد راه** صاحب سے ہر قدم کست
 کے ازدادے ماکاہ است + دم شمشیر فاجا وہ این سرد راه است به سردستار باضافہ کنایہ از مقدار قلیل
 بدون اضافہ کنایہ از قدر و چارہ کار به بنی است سردستار از دست بیرون رفتن دستار رفتن
 بچسب سنگی آمدن که در اثنا سے شروع کردن سکونته آن از دست رفته باشد سردستار دست افادون
 و سرسین باز یافتن استاد فرخی سے هر کس مشغل خویش فرودت باز یافت + از سرے نیک برکت فرجه
 سرسین به طهوری سے بہتہ نسیا و سردستار + زہ بخون دل غشته + صاحب سے ز فتنہ است
 سردستار دست بیرون به سردستار در یکجہ گوهر چربا بد کنسی به سردستار گرفتن متوقف شدن خواه برآ
 طاقت خواه تقرب تماشا خواه بارادہ معارضہ چنانچہ نذر تماشا اکثر زندان و اوباشان سردستار مردم
 مرزے و نشینہ صاحب سے گزینیم بخلوت رخ چون او ترا نہ کے از مالکرت است سردستار ترا +
 سردستار دفتر حساب که از دے دفتر برآید و سندان در وضع کے شیرازہ باید بر سر شمشیر عکاسے
 دیو بفصل چون کوتاہ حوصلہ بود تاب بادہ مرد آزماي دنباي یاد و دے سردستار به شمشیری سخت سردستار
 کنایہ از مقسوم و مقدر و سردستار تاثر سے روز کے سردستار از دست بیادان میرسد به طفل را با کید بن
 شیرازہ و پستان میرسد به و نیز مرد متوہ و سپاہی ہم او گوید سے بودان کامل سردستار سبب خط
 کہ ہم از سردستار دنبالہ دارد علم دارد مع الرار التازی **سردستم** کسی لیدن گوشمال داوون گویند شمشیر
 مالیدیم یعنی از بند بردار که دست بارش آوردیم بوسے که حد خودش ریشناخت و حسابی ازین برکت
 افضل ثابت سے سردستم قلم کے نالیہ به عمرش سپردا کو حفظان رفت به سردستار کنایہ از علامت
 کرده شده و گردن زده شده و سر کوفتہ چون مار سردستار **سردستار** چو مار سردستار بچم کو بکفن چو مار
 اگر سپوشد با بال من + طفر سے آید بختہ زار جمال کو سردستار به کر شاخ گل کرہ زندہ پاسے غنچه را
 و ناکاہ بے طلب و بخر کلیم سے ز بسکہ سردستار فرکان او بد لہارفت + حدیث شوخی و بیابیش بهر جا
 رفت + عاشری نزدینی سے بخت و جو تو تر مندہ جهان شدہ ام + ز بسکہ سردستار زقم نمینرلی
 بهر کس + اثر سے دے شب رقیب سردستار لہ به بزم بار + من بادہ عزم او عرق الفوال خورد +
 بهر کز بار بزم خودان بی وفا نخواہد به و ایم چو شمع سردستار زقم بزم او به سردستار کنایہ از خبر بران

چیز بران چون خردیخ با باغانی سے تیغ زبان عارفان رنگ گشت و بختان + عشق تو جلوه مید + خیر سرزوی
 را + بسز زلف با صافه کنایه از ناز و خیر و استغناء به پرور گئے و در اقوال و افعال پر دستمل مفید بنی
 سے ناخن جو شانہ و چکر زلف میکنم + با نوحطان سخن بسز زلف میکنم + صاحب سے از زرب حسن گزید عشق
 مشوش است + چون حرف می زند بسز زلف سایش + رفیع سے بسز زلف اگر حرف زنی ز غم نیست
 مشغل نیست که با چین چین میگوی + طنز سے چون بسز زلف کرد ساقی مانی بجام + سر کس شاد و بد
 پیاندرایه خبر سے سے گزارد سر زلفی با غیر + این قدر از چه پریشان کفتم + فوجی نشا بوس سے
 ایشب جواب بسز زلف میدی + هرگز میان ما تو این کفگو نبود + سرزنده سرزنگ چه زنده یعنی مطلق
 بزرگ است از اینجاست که قبل بزرگ را زنده قبل گویند اینجی و صاحب جرات و کار مطلق آینه از نجاست
 که یعنی و دتمند و جوانمرد یعنی یعنی کرم جو نفس شکفته روزی نوشته اند در فهمه راجح یعنی دوم است تاثیر سے
 سرزنده نماید جهان خراب را + بر سر عالم با هر لوح مبارک است + نیت شرف بهترین سخن سرزنده +
 زان جو مئے روز کلام در سید پوشی گزشت + دیدیم وضع اشرف بے ساز بزرگ را + سرزنده
 یہ بزم بیز از کدو داشت + میر می شیرازی سے ہانکہ و سرزنگ کے کنہ در نظم + اگر چه لا سخن مرده
 ترا عار است + شود طبع ز خاکت حد که خاش شمس + بنور زده من زنده تر ابار است + انفعی که لول
 اورا محمد طبر نصیر ابادی نوشته سے دنیا طلبان ہمیشہ محتاج ز راند + با انکہ شب روز تباراج زرند +
 و رختہ جو کل ز شوق مستی درم اند + سرزنده بسان شمع از تاج زراند + مخلص کاشی سے غریب شوقی
 از سیمین بران زمینہ نیست + شمع بے نور سے بود مشوق اگر سرزنده نیست + سرزنگش کو مشعل است
 و بالظن کردن و خوردن + کشیدن مستمل صاحب سے از روی سر زنگش خارج میکنم + جو کل رحمت خلق
 خود از این میکنم + میر خسرو سے عاشق ز زخم دست حلاوت حبشه که گوے + حال آوردی جو زنگش
 صوب جان کشد + فرتی سے سر زنگشها خورده ام از تیغ طعن اہل فکر + تاکنون پہلو جمع نگہ سخنان نیزم
 شیخ عطار سے کردتہا جو زلف در آرم کردنش + مارا با بنقہ نتوانم کرد سر زنگش + مع اسین
 اہلکہ سر سایہ حسن تاثیر سے فوق فلک عرش بود با یہ دیگر + این سایہ کشد رخت بر سایہ
 دیگر + جو خانہ سر خط از لوگی کے وارد + کہ ہلکہ سر سایہ نہال خود است + بعد انہی قبول سے
 بہند از اختلاط نرند و باز زخم چکر خون شد + خوش کثیر و قران خواندن و سوا بہ بیدی + سر سبز
 با صاف کنایہ از دماغ تازه و شکفته و بہ من صاف کنایہ از ناز و سیراب دزندہ و خوش و بہم صاحب
 سے درین چین سر سبز ان رہنم با وارو + کہ چار موسم چون سرو بکتیاد ارد + سر سجدہ عبر نماز طغرا
 سر کشتہ او سجدہ ز دانه افلاک + سر سجدہ او عبر خورشیدہ عبر + سر سوزن با صافہ کنایہ از مقدار
 قلیل نظامی سے گزافہ بر ایشان سر سوزنے + دین را کشاید چون روزی نے + سر سخت خوردن
 با صاف کنایہ از سر خک خوردن و آریب بزرگ رسیدن دالہ ہدیہ سے بکہ خوردم سر سخت از بزم

بر وقت خون سرشار بود با او توان نمود پیکار و طافوتی نزدی است نسبت بر شار و صبح کو بر باره که تا کم
ز معانی نشسته در کرم که کون به کرد دولت سرشار بخواب دولت به بجای کن از خوابی که آبی در حساب
مانند به روی خوشی از غیرت سرشار زدیم و از آینه هم جوهر بسیار جلا برد و طالب حکیم به عریست
ز یک کشته سرشار زدیم و در باقی قسم نقاب و دستار زدیم و بیدل سه دن تنها از تنای فلهای شام
که خفت و آب و آینه هم از آن شد و استنای سه من به طور سه سه خند و سرشار شامی است که خفت
و بدو را که سرشاری بر می پرسد و اثرش منجی بسیار است و در این روز سرشار و در بیداری است
سه کوزه از بر تار خود را سبک و بخار نمکین که در آن سرشار است و در آنجا در آنجا طراشیدن
رند و خفتگی و سرشار از شکر که این مقدار است و در آنجا در آنجا سرشار در کند و سینه
بنویسند که از در کند و سرشار سبک و در آنجا در آنجا سرشار است و در آنجا در آنجا سرشار
طافوتی به جود فاشی است این سرشار به پیش سرشار و در آنجا در آنجا سرشار است
در آب نیمه تر از سرشار و در آنجا در آنجا سرشار است و در آنجا در آنجا سرشار است
میشود و سرشار و در آنجا در آنجا سرشار است و در آنجا در آنجا سرشار است
دل و خفت جود فاشی و سرشار و در آنجا در آنجا سرشار است و در آنجا در آنجا سرشار است
رنگ سوزی که سرشار و در آنجا در آنجا سرشار است و در آنجا در آنجا سرشار است
نظایر سه زمین و سرشار و در آنجا در آنجا سرشار است و در آنجا در آنجا سرشار است
سرشار و سرشار و در آنجا در آنجا سرشار است و در آنجا در آنجا سرشار است
جود فاشی و سرشار و در آنجا در آنجا سرشار است و در آنجا در آنجا سرشار است
زود فاشی و سرشار و در آنجا در آنجا سرشار است و در آنجا در آنجا سرشار است
در آب انبار و سرشار و در آنجا در آنجا سرشار است و در آنجا در آنجا سرشار است
در خرفیت حمام سه بود چون زلف است بجز او و در آنجا در آنجا سرشار است و در آنجا در آنجا سرشار است
وزان به استه که در محله اهل عراق به بجز او و در آنجا در آنجا سرشار است و در آنجا در آنجا سرشار است
چنانچه بود که گشت و بجز او و در آنجا در آنجا سرشار است و در آنجا در آنجا سرشار است
چین و اما در شیبای نام خوب چون بار کردن و در آنجا در آنجا سرشار است و در آنجا در آنجا سرشار است
بر دم گذار و سرشار و در آنجا در آنجا سرشار است و در آنجا در آنجا سرشار است
شکرش قد اگر کند و سرشار و در آنجا در آنجا سرشار است و در آنجا در آنجا سرشار است
خوردن با قرکاشی به جود فاشی است و سرشار و در آنجا در آنجا سرشار است و در آنجا در آنجا سرشار است
کوان + مع الطار و الهی طوی با صاف و در آنجا در آنجا سرشار است و در آنجا در آنجا سرشار است
در صفت در با سر خودشان بوجاهت سرشار و در آنجا در آنجا سرشار است و در آنجا در آنجا سرشار است

علم باشد محمد فیلی میله سے دوران بکلید مرزوشا کعبه عید + بکشاد و سطوق اسیران دریا کرد + وحید
 در تعریف کتب مسجد سے سرطوق کند پکروں سید + جو پیر کے کہ اور ابراہیم مرد + شیخ اثر سے نیست
 سرطوق کہ چابک کعبہ وارد + بہر توفیق بہریت طلبان دست و مامت + سرطوق یہ سپ برگزیدہ
 ملا فوسے نیز سے سرطوق فریاد سے زرد نش کشتہ مشہور قبیلہ + بیابکا ہنر بہر طویلہ + مع
العین الملہک عشر عشر بضم عین مجلد در جہانگیر سے ایہ قرآن کہ در وقت بسم اللہ باطفال نوشتہ دہند
 دور نشید سے ایرہ کہ بر سر آت مذکور نویسد صاحب سے عشرین کتاب میں است آفتاب + زہار
 بر مدار نظر در کتاب صبح + سر علم چیز کے کہ بر بالہ علم باشد و اکثر مثل طرہ بود مقید ملی سے در صفت
 اہل جنون بار نشان دیگر است + لالہ سان از داغ سودا سر علم داریم ما مع **لغین المعجم** **حق التفاف**
سر غزل و سر قصیدہ مطلع غزل مطلع قصیدہ و بہترین در زبیدہ عرہا و قصیدہ با بر جاجی
 سے خیاگران مجلس سلطان عصر + این سر غزل یہ بہ رسان کے صبا ز من + سر غوغا و سر رفتہ
 مشارفتہ و فساد زبانی در تعریف سوار شدن ایاز بر اسپ سے بران آشوب آن سر رفتہ بنیشت
 ہذا کن رفتہ رفتہ بنیشت + مولانا سانی سے کفتم کہ میں سر کنم ان رفتہ کامل + سر رفتہ خط غالبہ
 گوشت چہ سازم + مولوی منوسے سے فن دل می بین و باکس دم مزمن + در نکار رشک سر غوغا
 ترس + جمال الدین سلمان سے حلقہ زلف تو سڑیہ پر سود نیست + غزہ مست تو سر رفتہ سر غوغا
 نیست + اسیر لاجی سے خرد تامل شد از بادہ عشق + بہ نحو نیست سر غوغا کے عالم + سر رفتہ
 جرب شدن و کردن کنایہ از ترک کردن الہ بردن برآ جماع نمودن دشمنہ خان عالی سے آید سو کے
 جرائع و میلے + تاجرب شود سر رفتہ + سر قیل سروف و کنایہ از خصیہ شقای در بچو محمد رضا سے
 فکر سے دوران قطار عجب بختیان مرستند + کہ بارشان سر قیل است دست خراب + سر فلان
 سے جنبہ یعنی زندہ است و اعتبار و در سلیم سے کن بیار و تحسین ما محاط کن + بر کے بجان غزاتی
 جنبہ + سر کشان را طاق محراب شمشیر کف + ہر کہ می جنبہ سرشان است اور اسجدہ کاہ + سر
 فلان سلامت و سر فلان سلامت محاورہ است کہ اگر فلا چیز تلف شد خندہ باشد سر فلا چیز نہ نوم البدل
 انت سلامت باشد سے کہ کتب و توبہ گرفتہ ہوئے + باو ایہ سلامت سر مردانہ ساغر + کبکمانہ
 ز جہانیاں بجز تو + تو اگر زور برآ رہی کسی سلامت + دالہ ہر کے سے سر ایفون سلامت چہ شہ
 نیگ نامہ + سبزی از بزم اگر رفت یا ہی بر جات + رفتی و نش سے بزم مانور ز عکس می روشن
 دارد + شمع کرد و شریف سلامت ہند + بیح کاشی سے اگر کتب پیش لوان جہ شمع شعوبہ
 مایم و باغبان سلامت سر کہ وہ لا ادری سے سر کہ وہ سلامت چہ شد کہ کتب شکست + بزم
 درویشان نیست جای تک نراب + سر فوج و سر لشکر و سر قاعہ قہر و رئیس ایشان در صبح
 این ناظف با غمہ نامہ کے و بجای + کشتہ بہادر و شدہ سر فوج و نامدار + بود نش سر کمال جو با بچو

بزیر آنچه پیش می آید شکر و مقرب ذوی جاد و اعتبار و خوشی است شکر رفتن که آید ز پس جان عزیزان
 در هر صده جولان و آید به سسر قطار و کند و قطار پیش از هر پیشه بر یکی شیراز سے سے انوش بر که کرد
 مر ا چون جس رفیق و ورکار و ان اهل خرد سسر قطار شد به سسر قفل چرخ که از گریه وار سو که آید
 حویلی یا دوکان بگیرند آن خرد کشودن قفل است خصل گویا نیست تا نیر کث و عاشقی زان بهر دیدی
 آرمید هست سر قفل کلیدی به برود که از ماه دو هفته به از چن چهره سسر قفل گرفته به سسر قفل
 سے مودای تو داده ابر لایم به سسر قفل حجره بیایم به سسر قلیان و قلیان بان عظیم جز نیست کث کرد
 دوران که آشتی آتش بهان که از دور نه و تنان چلم دور خار سے سر عظیم و عظیم و قلیان هر دو یعنی حوض
 که مشهور و متعارف است نوسته یزد و سسر در حوض حسن رمی به که سسر قلیان طبع ان شکر برز به بود لب
 زیر تبا که سے انگیز به سسر قفل تو سلامت قونج بجم خار سے که سفند زو سسر قونج تو سلامت باشد
 مراد است که سردان نو در سسر تو سلامت باشد زان از اهل زبان تحقیق پوسته لوطیان تو چهره
 شکسته پرورند و باجم بچکاند بهای گران فرود شدند اکثر عارضان بهن میکند و میرجات سے و عدده هست
 غیر از بقیامت باشد به سسر قونج تو سلامت باشد به مع الکاف التاری سسر کار به صطاح
 اهل دفاتر و دستار عمیره را گویند که جامع برگه با بود بر صوبه مشنگه چند سسر کار می باشد جناب که بی که از
 سسر کار به صوبه اگر آباد است و ازین عبارت که سلطان محمد در ترجمه مجلس بفالین غیر عظیم در احوال
 مولانا خباز سے آورده که در اکثر اوقات در سسر کار سسر آباد و حویں سے هست مستفا و میخود که در
 علایت بم بد یعنی مستقل است و نیز یعنی کار فرما صاحب اتمام کار سے و یعنی کارخانه و حاکم که در ان جامع
 با فسد با خا خیزاید شقای سے من آن خورشید عو بهن لباسم به که متبایست سسر کار کت نام به است
 دولت تپی هست شقای ز خوشدلی به جز سے که هست در سسر کار تو حسرت هست کت که سسر کار اول حسرت
 چه در سے که در و بر سسر باز در و کسج به سامان طلب نیست سسر کار زمانه به تا چند برام و
 شاد توان کرد پیشین سے سسر کار به بود سے همیشه به بجای خوشی شاد پیشه به ملا طفرادر
 تزلزل عمارت سے پیشین به پیشین به بیمار به که مشق سسر کار سے لال زار به زایوب چون در در
 سافته به سسر کار ان شکر دو بانته به جلال سسر سے عبار سے از بر سسر قفل است شکر از ولی خوشیه
 یکے بهار صحرایه یکے سسر کار در باشد به تا نیر سے بسی کار فرما کارگزار متا ز میگردد به سسر کار کو کین
 زان شده که شیرین بود سسر کار شش به سسر کنش اطلاق ان بر غیر حیوانات مجاز است چون می کنش
 و نگاه کنش صاحب سے ز شیر نگاه کنش او عاجزم درند به عثمان برقی را در دست سے بی گمان
 حذر کن از سے کنش که تا کنش نازین کیر سے به بخت بین دست توان کنه از در نام خود به بر کنش
 کردن م و سازش در وقت کردن و به در برود شکر است سے آید خالی تا نیر سے آن شکر است
 جو کل آتش کند به بار او شکر به بهار است که در به المص کاشی سے جو کل از بیوفای کربای کنش

بزنگ فعله کای لشری میکن بخار من به سسر کرده یوزن در پرده تختب درگزیده تاثیر سے در جهان سیم تان عید و
 سسر کرده ترسے در روز و رسال سے پشدر نوروز حکیت به سسر کلافه کنایه از سرشته کار از ازل زن
 به تحقیق پیوسته و سسر کلافه دراکم کرده است و سسر کلافه به نیست میگویند تا نیر سے خود را
 دل از ان طره جدا کم کرده است به بے آن سز زلف دست و پا کم کرده است به سسر شسته زنگے ندارد
 در دست به گویا که سسر کند نه را کم کرده است به حکیم حساب سے انکه سسر کلافه دراکم دارند به سسر شسته
 آفتاب و چشمه دارند به یک دور کند چرخ نیرات جهان به است به سسر شسته زنگے ندارد به شاعر
 سے آن چیست که میفرودش از خم کرده است به آن چیست که در کای سسر کرده است به زنگے ندارد به سسر شسته
 خود افتاد است به سسر کلافه دراکم کرده است به سسر کلافه دراکم کرده است به سسر کلافه دراکم کرده است
 قویج در بر صائب سے ناتوانه چون زنگے سسر کلافه از آسمان به چون بر آید دانه سارم ز چندین اسپان
 و نیز کنایه از سستی قویج به معارضه و برابری کردن کسی تاثیر سے جشمان یا زنگے در آن شاخ ابروان به
 سسر کلافه نیز نه دو با جو جگیش به زنگے سسر کلافه دراکم کرده است به سسر کلافه دراکم کرده است به سسر کلافه دراکم کرده است
 از سستی کردن دست آن در لفظ معجون کشن یا به حسن تاثیر سے به معجون کشن سرور به سسر کلافه دراکم کرده است
 سسر کلافه دراکم کرده است به سسر کلافه دراکم کرده است به سسر کلافه دراکم کرده است به سسر کلافه دراکم کرده است
 بران نه نه در روز و خونی که بدان پناه آرد علامه سسر کلافه دراکم کرده است به سسر کلافه دراکم کرده است
 کنه سسر کلافه دراکم کرده است به سسر کلافه دراکم کرده است به سسر کلافه دراکم کرده است به سسر کلافه دراکم کرده است
 تو به سسر کلافه دراکم کرده است به سسر کلافه دراکم کرده است به سسر کلافه دراکم کرده است به سسر کلافه دراکم کرده است
 به معجون زلفکار از آنی سسر کلافه دراکم کرده است به سسر کلافه دراکم کرده است به سسر کلافه دراکم کرده است
 به زچیره برده بر کن که شمع مجلس را به زبیر حسن به معجون زلفکار از آنی سسر کلافه دراکم کرده است
 نفع بر دو کاف تازکے دای فارسی سر سیمه و بند رشتاب ششرون سے شب که مرایا سسر کلافه دراکم کرده است
 از مندم او مراد حاصل آید به از دنیا بش رقیب اتقان خیران به سسر کلافه دراکم کرده است به سسر کلافه دراکم کرده است
 سے کنایه سی و کشیم اندر میان به جماعتی رود به سسر کلافه دراکم کرده است به سسر کلافه دراکم کرده است
 به طرز سے که سسر کلافه دراکم کرده است به سسر کلافه دراکم کرده است به سسر کلافه دراکم کرده است
 گویا که سسر کلافه دراکم کرده است به سسر کلافه دراکم کرده است به سسر کلافه دراکم کرده است
 و عار سے نه نه مشرف بر دستے دیگر به سسر کلافه دراکم کرده است به سسر کلافه دراکم کرده است
 نام عالم خاک به دهنده آینه را که مقابل قلوب سازند بر سسر کلافه دراکم کرده است به سسر کلافه دراکم کرده است
 به است ششرون سے فغان از چرخ دون پرورد که با این بهت سسر کلافه دراکم کرده است به سسر کلافه دراکم کرده است
 به نام به عهده اند افقی سے بر آورده به سسر کلافه دراکم کرده است به سسر کلافه دراکم کرده است
 ملک به از بهر آشوب و رشتاب به حصار تن از کز سسر کلافه دراکم کرده است به سسر کلافه دراکم کرده است